

Identifikace podle vnějších znaků

Identification by external features

Martin Kašík

Bakalářská práce
2008

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
Ústav elektrotechniky a měření
akademický rok: 2007/2008

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martin KAŠÍK**
Studijní program: **B 3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Téma práce: **Identifikace podle vnějších znaků**

Zásady pro vypracování:

1. Práci zpracujte jako edukační materiál do předmětu Kriminologické technologie a systémy.
2. Uveďte metody zkoumání a popisu vnějších tělesných znaků člověka.
3. Uveďte faktory ovlivňující popis vnějších znaků.
4. Popište druhy popisu osoby.
5. Popište jednotlivé metody sestavování popisu osoby.
6. Možnosti využití počítačového programu Poridos.
7. Materiál opatřete obrazovou dokumentací.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. PORADA, Viktor, et al. *Kriminalistika*. BRNO : CERM, 2001. 746 s. ISBN 80-7204-194-0.
2. Kolektiv VB odborné školy MV FED Praha. *Portrétní identifikace*. Praha : Ministerstvo vnitra, 1993. ISBN 3970001052077.
3. STRAUS, Jiří. *Kriminalistická technika*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2005. 415 s. ISBN 80-86898-18-0.
4. STRAUS, Jiří. *Kriminalistická technika*. Praha : Policejní akademie ČR, 1993. 342 s.
5. KRAJNÍK, Václav. *Kriminalistická identifikácia*. Bratislava : Akadémia PZ SR, 1997. 89 s. ISBN 80-8054-008-X.
6. KRAJNÍK, Václav. *Kriminalistické skúmanie*. Bratislava : Akadémia PZ SR, 2000. 99 s. ISBN 80-8054-138-8.

Vedoucí bakalářské práce:

JUDr. Vladislav Štefka

Ústav elektrotechniky a měření

Datum zadání bakalářské práce:

22. února 2008

Termín odevzdání bakalářské práce:

3. června 2008

Ve Zlíně dne 22. února 2008

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

L.S.

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
Předseda ústavu

ABSTRAKT

KAŠÍK, Martin: *Identifikace podle vnějších znaků*. [Bakalářská práce] / Martin Kašík.- Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta aplikované informatiky. Ústav elektrotechniky a měření. Vedoucí práce: JUDr. Vladislav Štefka.- Stupeň kvalifikace: Bakalář (Bc.).- Zlín: FAI UTB, 2008, 67 s.

Tato práce se skládá ze šesti hlavních kapitol. První kapitola hovoří o identifikaci podle vnějších znaků, její historii, antropologických metodách a antropologických znacích. Druhá kapitola se zabývá dvěma druhy popisu osob (popisem úředním a laickým), přičemž jednotlivě popisuje údaje úředního popisu osob. Třetí kapitola se zabývá subjektivními a objektivními faktory ovlivňujícími popis vnějších znaků. Čtvrtá kapitola popisuje způsoby sestavování popisu osob, jako jsou grafická metoda, plastická metoda, fotorobot, fotomontáž, identikit, MIMIC a podrobně se zabývá počítačovým programem PORIDOS, v kriminalistické praxi používaným na portrétní identifikaci osob s přímým využitím výpočetní techniky. Pátá kapitola popisuje identifikaci osob podle úředního popisu osob a šestá kapitola identifikaci osob podle fotografie.

Klíčová slova: Identifikace. Vnější znaky. Portrét. Popis osoby. Antropologické metody. Kriminalistika. Faktory ovlivňující popis. PORIDOS.

ABSTRACT

KAŠÍK, Martin: *Identification by external features*. [Bachelor's work] / Martin Kašík.- University of Tomáš Baťa in Zlín. Faculty of applied informatics. Institute of electrotechnics and measurement. Principal adviser: JUDr. Vladislav Štefka.- Degree of qualification: Bachelor (Bc.).- Zlín: FAI UTB, 2008, 67 p.

This bachelor's work is composed of six major chapters. The first chapter covers the area of identification by external features, its genesis, anthropological methods and anthropological marks. The second chapter concerns about two ways of signalment (both official and laic) describing in details the official signalment. Subjective and objective factors influencing the signalment are described individually in the third chapter. The fourth chapter defines the processes of creating signalments, such as graphic method, sculpture method, photorobot, photomontage, composite drawing, MIMIC etc., and closely studies the computer program named PORIDOS, often used in criminalistic routine for portrait identification by direct usage of available computer techniques. The fifth chapter covers the area of signalment by the official signalment, signalment by the photography is described in the sixth chapter.

Keywords: Identification. External features. Portrait. Signalment. Anthropological methods. Criminalistics. Factors influencing the signalment. PORIDOS.

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Vladislavu Štefkovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

Prohlašuji, že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků, je-li to uvolněno na základě licenční smlouvy, budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně

.....
Podpis diplomanta

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 IDENTIFIKACE OSOB PODLE VNĚJŠÍCH ZNAKŮ	11
2 DRUHY POPISU OSOBY	19
2.1 ÚŘEDNÍ POPIS	19
2.1.1 Tělesná výška	20
2.1.2 Tělesná hmotnost	21
2.1.3 Postava	21
2.1.4 Zdánlivé stáří.....	22
2.1.5 Tvar lebky.....	22
2.1.6 Obličej	23
2.1.7 Vlasy.....	25
2.1.8 Čelo	26
2.1.9 Obočí.....	28
2.1.10 Oči	29
2.1.11 Uši	30
2.1.12 Nos	31
2.1.13 Vousy	33
2.1.14 Ústa a rty	33
2.1.15 Zuby.....	34
2.1.16 Brada	35
2.1.17 Ruce.....	35
2.1.18 Nohy	36
2.1.19 Chůze a držení těla	36
2.1.20 Způsob mluvy a znalost řeči.....	36
2.1.21 Zvláštní znamení a tetování.....	37
2.2 LAICKÝ POPIS	37
2.2.1 Taktický postup získávání údajů laického popisu osoby	39
3 SUBJEKTIVNÍ A OBJEKTIVNÍ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ POPIS VNĚJŠÍCH ZNAKŮ	41
3.1 SUBJEKTIVNÍ FAKTORY SVĚDKA (POŠKOZENÉHO).....	41
3.2 SUBJEKTIVNÍ FAKTORY PRACOVNÍKA SESTAVUJÍCÍHO PORTRÉT.....	42
3.3 OBJEKTIVNÍ OKOLNOSTI, KTERÉ MOHOU NASTAT U SVĚDKA (POŠKOZENÉHO).....	42
3.4 OBJEKTIVNÍ OKOLNOSTI PRACOVNÍKA SESTAVUJÍCÍHO PORTRÉT	43
4 ZPŮSOBY SESTAVOVÁNÍ POPISU OSOBY	44
4.1 GRAFICKÁ METODA	44
4.2 PLASTICKÁ METODA	45
4.3 METODA SKLÁDANÉHO PORTRÉTU	46
4.3.1 Fotorobot	46
4.3.2 Fotomontáž.....	47

4.3.3	Identikit	48
4.3.3.1	IRK I.....	50
4.3.3.2	IRK II.....	50
4.3.3.3	PIK.....	51
4.3.4	MIMIC.....	51
4.4	VYUŽITÍ POČÍTAČOVÉ TECHNIKY – PORIDOS	52
4.4.1	Hlavní přednosti systému PORIDOS	54
4.4.2	Hlavní zlepšení verze PORIDOS 2.0x proti předchozím verzím.....	54
5	IDENTIFIKACE OSOBY PODLE ÚŘEDNÍHO POPISU	57
6	IDENTIFIKACE OSOBY PODLE FOTOGRAFIE.....	58
	ZÁVĚR	59
	SUMMARY	60
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	61
	SEZNAM OBRÁZKŮ	62
	SEZNAM PŘÍLOH.....	63

ÚVOD

Jako téma mé bakalářské práce jsem si vybral identifikaci osob podle vnějších znaků z důvodu osobního zájmu o tohle téma a důležitosti využití teoretických poznatků v praxi.

Struktura práce je rozdělena na šest hlavních kapitol, přičemž podrobně pojednávají o druzích popisu osob (úřední popis a popis laický), subjektivních a objektivních faktorech ovlivňujících popis vnějších znaků, způsobech sestavování popisu osob (grafická metoda, plastická metoda, metoda skládaného portréту – fotorobot, fotomontáž, identikit, MIMIC), identifikacích osob dle úředního popisu i fotografie. V této bakalářské práci je také zařazen počítačový program PORIDOS, který je v praxi využíván právě na portrétní identifikaci osob.

Portrétní identifikace (v odborné literatuře také označována jako identifikace osob podle vnějších znaků) je obor kriminalistické techniky a jeho podstatu tvoří vnější znaky člověka, jejich popisování a zkoumání s cílem jejich využití při pátrání po osobách a při zjišťování totožnosti neznámých osob a mrtvol. Každého člověka je možné charakterizovat souborem morfologických a metrických znaků a tyto znaky souhrnně nazýváme vnějšími tělesnými znaky. Popisem a hodnocením znaků lidského těla se zabývá antropologie. Z toho v konečném důsledku vyplývá, že při identifikaci podle vnějších znaků se uplatňují metody antropologické. Tato část kriminalistiky se v posledním období rozvinula a stále rozvíjí hlavně díky nezastavitelnému technickému rozvoji.

Cílem mojí bakalářské práce je prezentovat teoretické poznatky rozvoje metod kriminalistického zkoumání portréту osoby a racionalizovat současný stav kriminalistických metod pro potřeby pátrání. Považuji za důležité prezentaci metod portrétní identifikace, protože má v kriminalistice své nezastupitelné místo a nemůže být nahrazena žádnou jinou částí kriminalistiky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 IDENTIFIKACE OSOB PODLE VNĚJŠÍCH ZNAKŮ

Identifikace osob podle vnějších znaků (jinak též portrétní identifikace osob) je historicky nejstarší metodou identifikace osob. Tato metoda má v kriminalistické praxi svoje nezastupitelné místo.

Identifikaci osob podle vnějších znaků, jejíž podstatu tvoří vnější znaky člověka, je možné charakterizovat jako obor kriminalistické techniky, který se zabývá zkoumáním a popisováním vnějších znaků člověka s cílem jejich využití při pátrání po osobách a při zjišťování totožnosti neznámých osob a mrtvol.¹

O rozvoj portrétní identifikace se v minulosti významně zasloužil francouzský policejní úředník pařížské Suréte (kriminální policie) Alphonse Bertillon, který v roce 1879 zavedl do policejní praxe systém identifikace osob podle vnějších znaků, který byl založen na antropologické teorii, která vycházela z předpokladu, že po ukončení fyzického vývoje člověka se jeho tělesné rozměry dále nemění.² Antropometrický systém zvaný bertillonáž byl založen na měření 11 různých rozměrů lidského těla, přičemž všechny míry byly zaznamenány na jediné kartě, kterou bylo možno na základě jednoduchého systému kdykoliv rychle nalézt v kartotéce. Bertillon antropometrické údaje na kartě doplnil slovním popisem (portrait parlé) vyšetřované osoby, především jejich nápadných individuálních znaků. V případě potřeby identifikace neznámé osoby byla osoba změřena a získané hodnoty byly porovnány s evidencí.

Pod portrétní identifikací osob tedy rozumíme zjišťování osoby podle jejich vnějších znaků, které jsou relativně stálé. Každého člověka je možné z antropologického hlediska charakterizovat souborem morfologických a metrických znaků. Souhrnně tyto znaky nazýváme vnějšími tělesnými znaky.

---

¹ MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk, SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. Praha : C.H. Beck, 2004. 583 s. ISBN 420010103966. s.149.

² MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk, SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. Praha : C.H. Beck, 2004. 583 s. ISBN 420010103966. s. 149.

Popisem a hodnocením znaků lidského těla se zabývá antropologie. Antropologické metody, jimiž se hodnotí stav lidského těla, lze rozdělit na:

- a) antropometrické (somatometrické) metody – antropometrie hodnotí znaky objektivními pomůckami a vyjadřuje je délkovými mírami, obvody, oblouky, úhly, hmotností apod.;³
- b) somatoskopické metody – zkoumají kvalitativní charakteristiky, kdy somatoskopie studuje na základě pozorování vývoj, velikost nebo chybění určitého znaku.

Obě metody se většinou doplňují, ale podle potřeby může některá z nich převažovat. Popis osoby je většinou omezen na somatoskopii, kdežto Bertillonův identifikační systém byl založen na antropometrii.

Znaky zjištěné na popisovaných osobách lze podle určitých kritérií dělit na:

- znaky anatomické (statické) - mezi tyto znaky, které kromě jiného lze zjistit např. i z fotografie, náleží tělesná výška, hmotnost, popis jednotlivých částí obličeje i ostatních částí těla,
- znaky fyziologické (dynamické) – mezi tyto znaky patří např. charakteristika chůze, gestikulace, mimika, způsob řeči apod., tedy znaky, které se projeví teprve při určité činnosti (pohyb svalů atd.),
- zvláštní znamení – mají pro kriminalistickou praxi význam především tehdy, pokud existují na běžně viditelných částech lidského těla (v podstatě na hlavě, krku a rukou).⁴

Můžeme tedy konstatovat, že základem a podstatou identifikace podle vnějších znaků je zhodnocení zjištěných antropometrických znaků. Kromě antropometrických rozměrů, však hraje velmi významnou úlohu i posouzení věkových změn jednotlivých částí tváře. Při pozdějším sestavování portréту osoby jsou jednotlivé prvky popisu zařazeny do logického sledu.

---

³ PORADA, Viktor. *Kriminalistika*. Brno : Cerm, 2001. 746 s. ISBN 80-7204-194-0. s.188.

⁴ MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk, SUCHÁNEK, Jaroslav. *Kriminalistika*. Praha : C.H. Beck, 2004. 583 s. ISBN 420010103966. s. 150.

Výška těla - je zjišťována přesným měřením v cm. Zjišťuje se měřením stojící osoby bez obuvi, jestli to není možné je třeba odpočítat výšku podpatků.

Hmotnost těla - se zjišťuje přesným vážením v nejnужnějším oděvu, v krajním případě odhadem.

Postava - Při jejím popisování se hodnotí její celkový vzhled s ohledem na tělesné rozměry – označená jako slabá, střední, silná či zavalitá.

Zdánlivý věk - je charakteristika, která se v úředním popisu osoby uvádí až od roku 1901 a do té doby je tento údaj sledovaný stále. Zdánlivý věk je potřebný zkoumat vždy pokud se liší kalendářní věk od dojmů, kterým osoba působí.

Zjištěný rozdíl kalendářního a zdánlivého věku není pro danou osobu charakteristický a konstantní a je ovlivňován různými vnějšími a vnitřními vlivy. Tyto vlivy jsou tak různorodé, že se rozdíly zdánlivého a kalendářního věku mohou vyrovnat, nebo dokonce i přehodnotit.

Při posuzování zdánlivého věku je potřebné rozlišovat věkově stabilní a věkově labilní faktory. K věkově stabilním faktorům patří kresba papilárních linií a chrupavková část ucha. K věkově labilním faktorům patří kromě barvy vlasů i ty části tváře, které jsou podmíněné podkožním tukem (spodní část dolní čelisti). Jednou z nejdůležitějších charakteristik při hodnocení zdánlivého věku jsou vrásky na tváři, jejich vznik a prohlubování jsou vázané na určitý věk, přičemž však jejich kvalitativní a kvantitativní stránka vykazuje určité znaky individuality.

Se zdánlivým věkem úzce souvisí přibírání na hmotnosti a zhubnutí. Tento faktor není však jednoznačný a případné změny tělesné hmotnosti nemusí znamenat změnu zdánlivého věku.

Obrys tváře - je určený kostrovým podkladem. Všechny změny, které vnímáme jako změnu tvaru tváře osoby jsou podmíněné změnami měkkých tkání a to přibíráním na hmotnosti nebo zhubnutím. Kromě této změny tváře způsobí často i zmožnění příušních žláz a zmožnění žvýkacího svalu. Tyto změny nastávají často už mezi 20-35 rokem věku. Dochází k zakulacení tváře většinou přibíráním podkožního tuku nebo při zhubnutí zmizí oválnost a vystoupí jednotlivé kosti a svaly. Od 40 roku věku dochází ke změně tváře v jejich dolních částech – partiích dolní čelisti v důsledku úbytku podkožního tuku.

Vlasy a vlasová pokrývka hlavy - jsou tak charakteristickou částí tváře, že jejich barva a účes byly zařazené do úředního popisu osoby už v roce 1837. V současnosti však právě tyto charakteristiky a k nim přidané zvlnění vlasu se staly labilním faktorem u mužů. V této souvislosti je potřebné uvést i šedivění vlasů, které se v důsledku možného překrytí stávají taktéž labilním faktorem.

Pro kriminalistické zkoumání je velmi důležitým znakem hranice vlasů a jejich řídnutí. Je to sice znak, který je možné kosmeticky upravit, ale do současnosti je to velmi zřídka jev.

Posun hranice vlasů a jejich úbytek je charakteristický pro bílou rasu a patří k sekundárním pohlavním znakům mužů. U žen a jiných ras je tento jev ojedinělý a vlasová pokrývka hlavy zůstává nezměněná v širokém věkovém rozmezí.

U mužů nastává posun hranic ve vlasech nad čelem už po 25 roku věku, ale nejpozději ve 3. a 4. decéniu.

Lysiny, které jsou charakteristickým znakem, bývají různých druhů a jejich vznik nastává už v období 25-35 roku věku. Po tomto období je zvětšování lysin zpomalené, i když změny je možné pozorovat ojediněle i ve vyšším věku. Celková plešatost se vyskytuje poměrně zřídka.

Čelo - se jako popisný znak eviduje až od roku 1901. Už tehdy se na něm hodnotilo a dosud se hodnotí: klenutí, sklon a šířka. Základní charakteristika čela je podmíněná tvarem lebky a uplatňuje se zde i výška a tvar vlasové hranice. V případě vzniku lysiny je původní hranice vlasů zjistitelná hmatem podle kvality kůže.

Na čele nastávání s věkem jen velmi malé změny. Kromě změny výšky a šířky v souvislosti s posunem vlasové hranice se čelo nemění ani při změně hmotnosti či při zhubnutí. Je to asi proto, že měkké podkožní tkáň na čele jsou rovnoměrné hloubky s výjimkou mužů se silnými nadočnicovými obkrouky.

Klenutí čela a jeho sklon zůstává stálý přibližně od 30 roku věku, potom jakmile se zformuje přestavba čelní kosti v souvislosti s tvorbou mužských druhotních pohlavních znaků.

Charakteristickou změnou na čele je prohlubování vrásek a to svíslých nad kořenem nosu a též vodorovných. Tento jev je však velmi individuální.

Obočí - je význačnou charakteristikou tváře. V současnosti se charakterizuje jeho tvar, sklon a délka. Barva a vzdálenost obočí se v současnosti nehodnotí vzhledem k tomu, že jde o labilní faktory. Je však třeba podotknout, že šedivění obočí nastává jako poslední ze všech částí vlasové pokrývky a ochlupení těla.

Změna polohy obočí souvisí všeobecně s úbytkem a poklesem měkkých částí s věkem. V opačném případě zvýšení obočí nastává v období 20-30 roku věku v souvislosti se vznikem druhotních pohlavních znaků u mužů, a to zvětšením nadočnicových oblouků.

Zhoustnutí obočí se pozoruje od 20 roku věku a vyskytuje se v každém decéniu. Výjimečně se může změnit i vzdálenost obočí, kdy obočí se přiblíží k sobě. K tomu dochází v důsledku zvětšení svislých vrásek nad kořenem nosu.

Ojedinelým jevem je změna tvaru obočí z rovného na lomené, které nastává jako důsledek poklesu tkáně ve vnějším koutku oka.

Oko a oční krajina - Oko jako znak osoby zahrnuje duhovku a bílek. Oba tyto znaky jsou stálé a nepodléhají věkovým změnám, proto se k charakteristikám oka přidává ještě jeho bezprostřední okolí, které tvář velmi významně mění a charakterizuje změny v souvislosti s věkem osoby.

Změny krajiny kolem oka nastávají na horním víčku, dolním víčku a na místech v jeho bezprostředním okolí, jako jsou vrásky pod okem, změna pigmentace pod okem a měkké tkáně na dolním okraji očnice.

Zmohutnění tkání nad horním víčkem nebo zmohutnění samotného víčka se projevuje již od 20 roku věku a trvá přibližně do 55 roku věku. Další změnou je pokles tkáně nad horním a souvisí s celkovou změnou měkkých tkání tváře v pozdějším věku. Tyto změny přinášejí závažnou změnu ve stlačování horního víčka dolů a v zužování oční štěrbinu a jejího poklesu. V mladším věku je možné najít krycí záhyb horního víčka, může však během dospívání zmizet.

Mnohem nápadnějším a pro celkový výraz tváře významnějším je prohloubení krajiny pod dolním víčkem. Tato změna je prvním příznakem stárnutí. Začíná již ve 20 roku, ale nejvýraznější je ve 3. a 4. decéniu. S touto změnou souvisí i zvýraznění dolního okraje očnice, které však do 30 roku věku není vůbec pozorovatelné, vzniká výrazně až ve 4. decéniu.

Vrásky v okolí očí se objevují v rozmezí 30 až 40 roku věku. Laterální vrásky od očních koutků se objevují trochu později jako vrásky pod dolním víčkem. Tyto se objevují již ve 30 roku věku.

Nos - patří mezi velmi charakteristické části tváře a se stejným významem se podílí na celkovém vzhledu (vytváření nosu patří mezi významné znaky rasových rozdílů mezi třemi hlavními plemeny lidí).

Vzhledem ke svému významu se nos popisuje poměrně podrobně a to svojí šířkou, výškou, profilem, hřbetem, velikostí hrotu, tvaru hrotu, směru hrotu, šířkou a výškou kořenu, nasazení a polohou nosních křidélek, šířkou, tvarem a směrem nosních otvorů, výškou, šířkou a tvarem nosního septa. V současnosti úřední popis osoby zahrnuje pouze výšku, profil, šířku nosu a šířku jeho základny.

Nejčastější změnou nosu je zvětšení hrotu nosu, které nastává už od 30 roku věku a je pozorovatelné po 5 až 10 letech, z čehož je možné usuzovat, že zvětšení hrotu nosu nastává plynule už od dospělosti. S touto změnou souvisí další změny jako zvětšení hřbetu nosu, zmožutnění nosních křidélek.

Další poměrně častou změnou je rozšíření nosních křidélek. Tato změna je často vázaná na zvětšení hrotu ale vyskytuje se i samostatně a to už od 3. decénia.

Líce - tvoří část pod očima po obou stranách nosu. Úřední popis osoby změny na této části tváře neuvádí buď z toho důvodu, že se nepředpokládá povšimnutí si těchto znaků anebo proto, že se změny líc zaznamenávají v souvislosti se změnami okolních částí tváře.

Antropologicky se líce vyjadřují údajem plnosti, která je daná podkožním tukem a značně ovlivňuje fyziognomii osoby. Popis líc je velmi těžký proto, že je to souvislá plocha, která je v pozdějším věku rozbrázděná vráskami.

Na lících pozorujeme v první řadě nasolabiální rýhu, která se táhne od nosních křidélek šikmo dolů k okraji křížového ústního svalů. Tato rýha je ovlivňována více faktory a v důsledku dědičných vlivů ji můžeme najít i u dětí v pubertě. Je to jeden ze znaků, který se hodnotí i při určování rodičovství. V pozdějším věku se tato rýha prohlubuje a to bez ohledu na přibírání hmotnosti či zhubnutí.

Další významnou rýhou na líci je mentomalární rýha, která není tak běžná jako předchozí. Začíná v polovici líce a po oblouku dosahuje až k dolní čelisti. Její výskyt je dán geneticky a vzniká ve 3. až 4. decéniu. Od druhé poloviny 4. decénia ovalnost a oblost je vystřídaná vystupováním jednotlivých svalů bez ohledu změn na hmotnosti. Ve všeobecnosti se může říci, že tak jako všechny měkké části tváře klesají s věkem, klesají i tkáň líc a ovlivňují tak hloubku nasolabiální rýhy, obrys dolní části tváře a poměry dolní čelisti.

Ucho - je předmětem úředního popisu osoby. Patří mezi znaky osoby, které se s věkem nemění s výjimkou jeho části – lalůčku. Ten se zvětšuje, mohutní a prodlužuje. Tyto změny nastávají už od 20 roku věku. Extrémním případem je, když se přirostlý lalůček stane volným nebo se změní proporce celého ucha. Takzvané odstávající uši se mohou stát s postupujícím věkem přiléhavější.

Antropologie doporučuje tvar ucha k individuální identifikaci osoby na základě toho, že má dostatečné množství charakteristických znaků a je během života neměnné. Přesto se tento postup identifikace nerozvinul ani v teorii ani v kriminalistické praxi. Souvisí pravděpodobně to s tím, že odraz charakteristických znaků není v kriminalistické praxi běžný jev a metoda jeho zkoumání nebyla praxí dostatečně ověřená a vyhodnocená.

Ústa - jsou v popisu osoby charakterizované poměrně skromně a vyžaduje se pouze popis tvaru a šířky úst. Při zjišťování zdánlivého věku je informační hodnota úst daleko větší. Antropologie doporučuje charakteristiky výšky a profilu horního rtu, výšky a profilu dolního rtu, tloušťku a šířku obou rtů, výšku a obrys červené části horního a dolního rtu, tvar linie úst a orientace koutků úst vzhledem k linii úst. Nejvíce změn v oblasti úst souvisí se změnou tloušťky červené části rtů. Ve třetím decéniu dochází ke zvětšení tloušťky. Ke zmenšení tloušťky dochází ve třetím decéniu zřídka, ale v pátém a šestém decéniu velmi často. Změna nastává na obou rtech, ale pokud změna nastane, určitě se bude týkat horního rtu.

Šířka ústní štěrbiny (úzká, střední, široká) a její tvar (rovná, konvexní, lomená, konkávní) určuje polohu ústních koutků. V 5. a 6. decéniu se pozoruje prodlužování ústní štěrbiny. Zkrácení štěrbiny se prakticky nevyskytuje. V období 20-30 roku věku se může vyskytnout změna linie úst z konkávní na konvexní. V této části tváře se vyskytují vrásky velmi pozdě a to až na konci 6. decénia.

Brada a dolní čelist - současný popis uvádí dva údaje brady a to její profil a velikost. Z antropologického hlediska poskytuje brada větší množství informací a to i v případě posuzování zdánlivého věku. V mladším věku můžeme pozorovat rozestoupení bradových hrbolků. Tento znak souvisí pravděpodobně se vznikem druhotních pohlavních znaků. Zmohutnění svalstva na bradě a dolní čelisti je také pozorovatelné poté v mladším věku. Pokles tkáně pod bradou a pod dolním čelistí nastává až v 5. decéniu. Tento jev je třeba odlišovat od vzniku laloku pod bradou (tzv. druhé brady), který se vyskytuje v mladším věku a je pravděpodobně geneticky podmíněný.

S postupujícím věkem se mění obrysová křivka brady na deformovanou. Tato změna začíná obvykle po 50 roku věku a souvisí s poklesem měkkých tkání.⁵

---

⁵ KRAJNÍK, Václav. *Kriminalistická identifikácia*. Bratislava: Akadémia PZ SR, 1997. 89 s. ISBN 80-8054-008-X. s. 38-42.

2 DRUHY POPISU OSOBY

Na základě získaných informací o vnějších znacích člověka je možné vyhotovit slovem vyjádřený obraz osoby – popis osoby. Podle způsobu, jakým se popisování osoby uskutečňuje, rozlišujeme dva druhy popisu osoby:

- a) úřední popis – kvalifikovaný popis osoby, který vyhotovuje úřední osoby (zpravidla speciálně vyškolený kriminalistický technik), při čemž zdrojem informací je samotný popisovaný objekt (živá osoba, mrtvola, nebo jejich fotografie), tedy zdroj přímý – objektivní,
- b) laický popis – nekvalifikovaný popis osoby, kde zdrojem informací o objektu je osoba, která viděla nebo zná objekt popisování (svědek, poškozený, známý, příbuzný). Jedná se tedy zdroj zprostředkovaný – subjektivní.

Při popisování osob je nutno postupovat systematicky, aby byly ujasněny takové údaje o každé osobě, aby byl vyloučen omyl. Ten, kdo popisuje osobu, se musí snažit různé části jejího těla popisem vystihnout tak, aby bylo nemožné najít dvě osoby, které by si byly úplně podobny a neměly žádné rozpoznávací znaky.⁶

2.1 Úřední popis

Úřední popis vyhotovuje úřední osoba (kriminalistický technik), speciálně k tomu vyškolená. Tato činnost vyžaduje schopnost cílevědomého, soustředěného pozorování a vnímání jednotlivých charakteristických znaků a podrobnou znalost terminologie k co nejpřesnějšímu a zcela jednoznačnému vystižení jednotlivých charakteristických znaků.

Zdrojem informací o vnějších znacích je samotný objekt, osoba, mrtvola nebo jejich fotografie, tedy zdroj přímý – objektivní. Úřední popis tedy vzniká jako výsledek přímého pozorování.

---

⁶ POVONDRA, Josef, PINKAS, Oldřich. *Pokyny pro službu pátrací a daktyloskopickou bezpečnostních orgánů*. Kroměříž : Gusek, 1922. 120 s., s. 2.

Výhodou úředního popisu je, že ten, kdo jej vypracovává, má možnost si popisovanou osobu prohlédnout důkladně a zblízka, za denního světla, ze všech stran. Může s popisovanou osobou hovořit a sledovat způsob slovního vyjadřování, může během pobytu v místnosti sledovat způsob chůze, gestikulace apod.

Úřední popis obsahuje tyto údaje: tělesná výška, hmotnost, postava, zdánlivé stáří, tvar lebky, obličej, vlasy, čelo, obočí, oči, uši, nos, vousy, ústa a rty, zuby, brada, ruce, nohy, chůze a držení těla, způsob mluvy a znalost řečí, zvláštní znamení a tetování.⁷ Výsledky úředního popisu se zapisují do „Formuláře popisu osoby“ – viz. Příloha 1.

2.1.1 Tělesná výška

Zjišťuje se zásadně měřením stabilní mírou, bez bot. Není-li možno z různých důvodů měřit osobu bez bot, změří se obuta a odpočítá se výška podpatků. Výšku mrtvoly nebo osoby bezvládné zjistíme tak, že položíme tělo vodorovně, vyznačíme u temene a chodidel čarou krajní body, jejichž spojnice nám udává výšku těla.

Výška těla se vyznačuje takto:

- do 150 cm velmi malá,
- od 151 cm do 160 cm malá,
- od 161 cm do 170 cm střední,
- od 171 cm do 180 cm velká,
- od 181 cm do 200 cm velmi velká,
- přes 200 cm obrovitá.⁸

---

⁷ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická technika*. Praha : Policejní akademie ČR, 1993. 342 s., s. 45.

⁸ Kolektiv VB odborné školy MV FED Praha. *Portrétní identifikace*. Praha : Ministerstvo vnitra, 1993. 83 s. s. 38.

2.1.2 Tělesná hmotnost

Je jedním z údajů, které se mohou rychle změnit. Hmotnost se zjišťuje přesným vážením pokud možno v co nejnútnejším oděvu. Jestliže se musí vážit osoba oblečená, je nutné odečíst po vážení váhu oděvu od celkové hmotnosti. V ojedinělých případech se použije hmotnost, kterou udává popisovaná osoba nebo se její hmotnost odhadne.

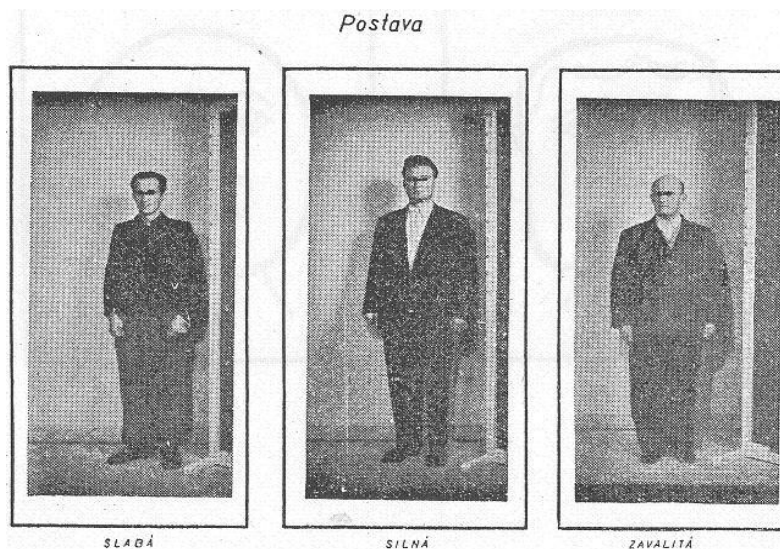
2.1.3 Postava

Pod tímto pojmem rozumíme při popisu osoby její celkový vzhled, zejména tělesné proporce, tj. vzájemný poměr mezi rozměry jednotlivých částí těla.

Postava může být:

- slabá, u níž šířka ramen, hrudníku a břicha není zřetelně vyznačena,
- střední, která má harmonický poměr mezi výškou a šířkovými rozměry těla,
- silná, která má mohutnější tělesné partie v náležité symetrii s ostatními částmi těla (postava atletická),
- zavalitá, s nápadnějšími rozměry dutiny hrudní a břišní v poměru k tělesné výšce. U takových osob převažuje partie dutiny břišní.

Mezi zvláštní postavy počítáme osoby abnormálně tlusté nebo hubené, s nepravidelným růstem těla a osoby nějakým způsobem postižené.

Obrázek 1 Typy postav⁹

2.1.4 Zdánlivé stáří

Uvádí se pouze tehdy, kde rozdíl mezi skutečným stářím a vzhledem osoby je nápadný a mohlo by dojít k omylu.

Při určování zdánlivého stáří přihlížíme především ke vzhledu obličeje (vráscitosti) a k držení těla, někdy i vlivům zaměstnání, sportu a k umělým kosmetickým zásahům (zvláště u žen), neboť tyto vnější okolnosti jsou právě příčinou rozdílnosti mezi stářím skutečným a zdánlivým.

2.1.5 Tvar lebky

Hlava se posuzuje při pohledu z profilu. Tvar lebky: vysoká, nízká, špičatá, tupá, vejčitá, plochá, dopředu vyklenutá, dozadu vyklenutá, s čelním nebo temenním hrbolem a nepravidelná.

---

⁹ Kolektiv VB odborné školy MV FED Praha. Portrétní identifikace. Praha : Ministerstvo vnitra, 1993.

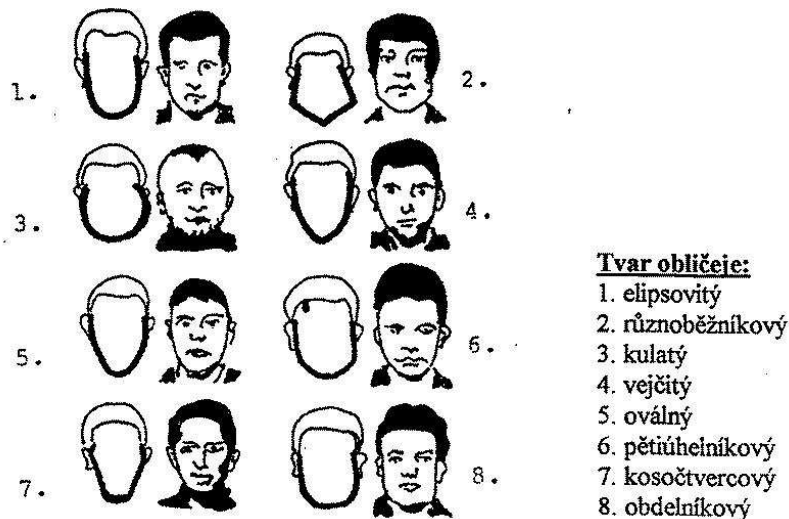
2.1.6 Obličej

V identifikační službě se přihlíží k obličejové části hlavy a to na výšku mezi přirozenou hranicí vlasů a dolním obvodem brady a na šířku mezi kostmi spánkovými, lícními a úhly dolní čelisti.

Při popisu obličeje uvádíme jeho tvar, barvu, plnost a zvláštnosti.

Se zřetelem k výšce a šířce obličeje rozeznáváme tyto tvary obličejů:

- kulatý, s přibližně stejnou výškou a šířkou a okrouhlého tvaru (obrysu),
- čtvercový, podobný předchozímu, avšak s úhly vytvořenými koutky vlasů na spáncích a vystupujícími úhly dolní čelisti,
- oválný, s oblým obrysem o zřetelně větší výšce než šířce,
- obdélníkový, podobný oválnému, ale hranatější,
- pyramidový, s úzkým čelem a rozšiřující se směrem k bradě,
- vejčitý, se širokým čelem a zužující se směrem k bradě (tvar vejce postaveného na špičce),
- kosočtvercový, s největší šířkou mezi lícními kostmi a zužující se směrem k bradě i k čelu,
- dvouvypouklý, se silně vyznačenými partiemi čela a dolní čelisti, s prohloubením v krajině lícních kostí,
- zvláštního tvaru (nepravidelný), jenž nepatří k žádným výše uvedeným.

Obrázek 2 Různé tvary obličeje¹⁰

Při popisu zbarvení obličeje je nutno zjistit pokud možno barvu normální (nikoliv opálení sluncem apod.).

Při popisu obličeje rozeznáváme barvu bledou, růžovou, žlutavou, snědou, zvláštní zbarvení, které označujeme vhodným přirovnáním, např. cihlově červená, citrónově žlutá apod.

Kromě barvy obličeje si všímáme ještě tukových vrstev na obličeji a podle toho rozeznáváme obličej hubený nebo plný.

Zvláštnosti obličeje: Popisujeme vrásky, jejich polohu (vrásky oční, nosní, ústní, lícní aj.), jejich délku a hloubku, dále dolíčkovitost trvalého i přechodného rázu (kosmetické vady a nemoci), pihovatost, kde popisujeme hustotu pih a jejich barvu, velikost i rozmístění.¹¹

¹⁰ LÁZAR, Bertalan. Opis osoby. Bratislava : Akadémia PZ SR, 1995. 163 s.

¹¹ Kolektiv VB odborné školy MV FED Praha. Portrétní identifikace. Praha : Ministerstvo vnitra, 1993. 83 s. s. 48.

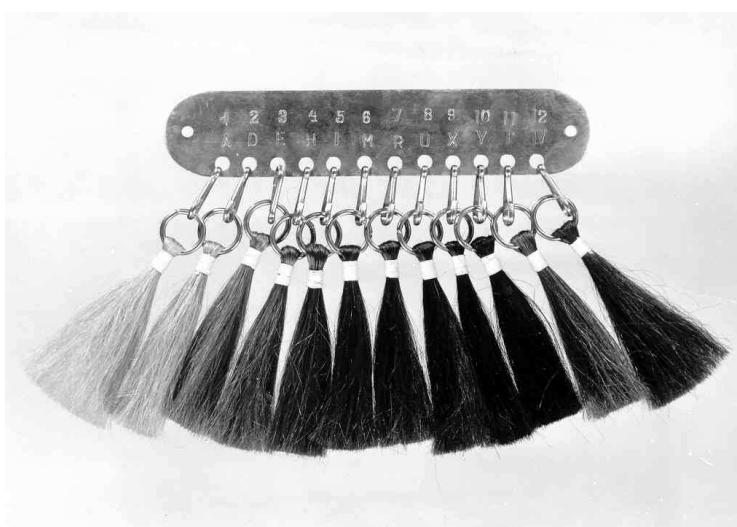
2.1.7 Vlasy

Při popisu vlasů si všímáme jejich barvy, tvaru, hojnosti, střihu, účesu a zvláštností.

Barva vlasů se určuje podle vlasové vzorkovnice v rozsahu 13 barev:

- světle plavé, plavé, středně plavé, tmavě plavé,
- světle hnědé, hnědé, středně hnědé, tmavohnědé, černohnědé,
- černé,
- ryšavé, tmavě ryšavé.

Barva šedá a bílá není na vzorkovnici uvedena, protože jejich barvu lze snadno určit. Pokud je zřetelná ještě původní barva vlasů, napíše se nejprve ta a pak se vyznačí stupeň šedivění. Barva vlasů se zjišťuje při denním světle tak, že se vzorkovnice přiloží k vlasům popisované osoby a vybere se odstín barvy, která se shoduje nebo alespoň nejvíce blíží barvě vlasů popisované osoby.

Obrázek 3 Vlasová vzorkovnice¹²

---

¹² Kolektiv VB odborné školy MV FED Praha. Portrétní identifikace. Praha : Ministerstvo vnitra, 1993. 83 s.

Jakost vlasů – zježené, hladké, vlnité, kudrnaté, silné, jemné.

Hojnost – rozeznáváme vlasy řídké a husté, zejména však popisujeme holohlavost, a to částečnou (čelní, temenní, postranní pleš) nebo úplnou.

Střih a účes – všímáme si jen hlavních znaků, zda jsou vlasy česány nazad, kupředu či na stranu a kde je umístěna pěšinka. Mužské účesy se dají popsat snadněji než ženské, které jsou mnohdy komplikované a těžko pojmenovatelné. V tomto případě se snažíme takový vlasový útvar stručně definovat. Účes nemá velkou identifikační hodnotu, protože se dá snadno přečesat, zvláště u žen, nebo ostříhat.

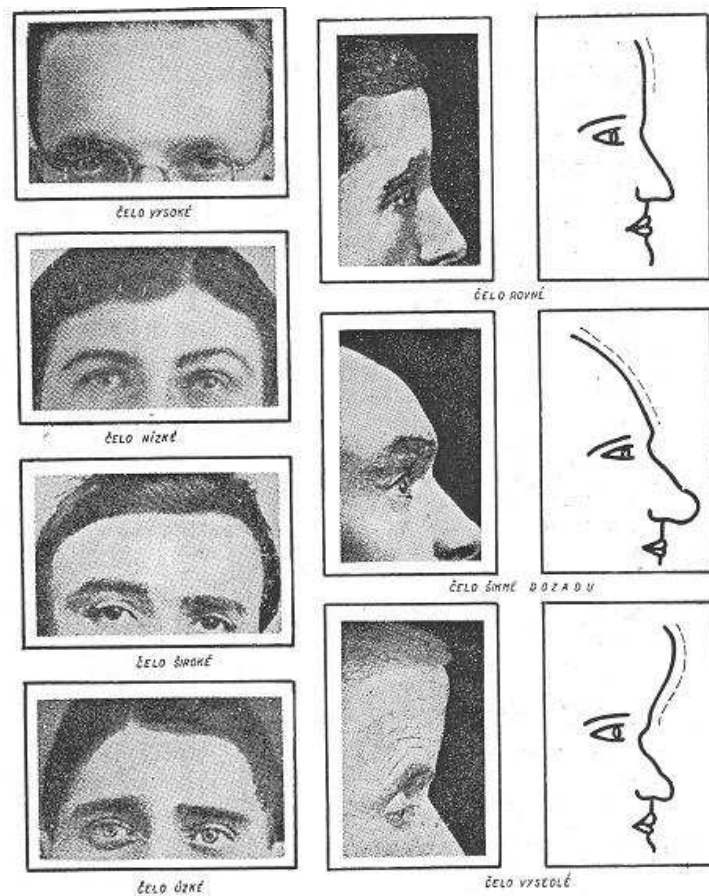
Zvláštnosti – uvádí se jinobarevné ostrůvky vlasů, které mohou být uměle zbarveny, obarvení či odbarvení do různých odstínů vlasů.

2.1.8 Čelo

U čela rozeznáváme výšku, šířku, sklon, klenutí, popřípadě odlišnou barvu od obličeje a vrásky.

Výška čela se odhaduje v poměru k celkové délce hlavy od vlasové hranice, víc než jedna třetina obličeje je čelo vysoké, méně než jedna třetina obličeje je čelo nízké.

Šířka čela se odhaduje v poměru k šířce obličeje. Je-li čelo širší než ostatní obličej, hodnotíme je jako široké, v opačném případě jako úzké.

Obrázek 4 Typy čel¹³

Klenutí a sklon se určuje podle úhlu, který svírá myšlená kolmá přímka, vedená kořenem nosu s přímkou čelní, a to při pohledu ze strany. Pak rozlišujeme typy: rovné, vypuklé, šikmé, kolmé.

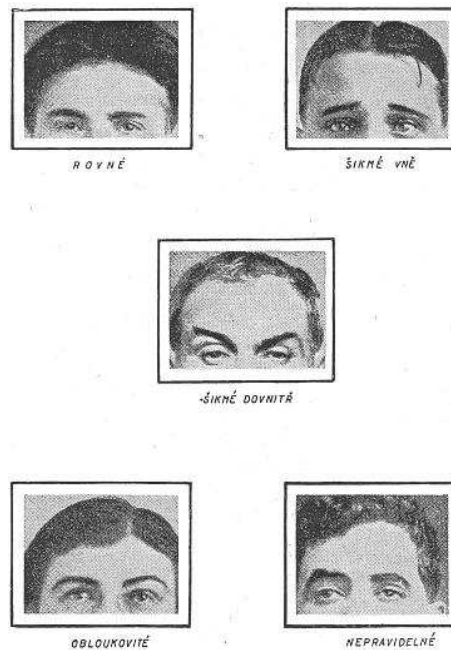
Vrásky na čele jsou kolmé, příčné, nadočnicové, nad kořenem nosu. Uvádí se jejich počet, tvar a hloubka.

¹³ Kolektiv VB odborné školy MV FED Praha. Portrétní identifikace. Praha : Ministerstvo vnitra, 1993. 83 s.

2.1.9 Obočí

U obočí popisujeme jeho tvar, sklon, velikost a vzájemnou vzdálenost, popřípadě barvu a zvláštnosti.

Tvar: Rozeznáváme obočí přímé, obloukovité, lomené a vlnité.

Obrázek 5 Různé typy obočí¹⁴

Sklon a velikost: Ke kořenu nosu (šikmé dovnitř), ke spánkům (šikmé vně) nebo přímé. Velikost: Krátké, dlouhé, široké, úzké.

Vzájemná vzdálenost: Dále od sebe položené, blíže u sebe položené, úplně srostlé.

Barva a zvláštnosti: Barvu popisujeme jen tehdy, liší-li se od barvy vlasů. Může být různobarevné, umělé, přikreslené, vyholené nebo jinak uměle upravené.

---

¹⁴ Kolektiv VB odborné školy MV FED Praha. Portrétní identifikace. Praha : Ministerstvo vnitra, 1993. 83 s.

2.1.10 Oči

Při popisu očí uvádíme jejich barvu, tvar oční štěrbiny a všechny zvláštnosti.

Barva: Šedá, modrá, šedomodrá, šedozelená, modrozelená, šedohnědá, modrohnědá, zelenohnědá, světle hnědá, tmavohnědá.

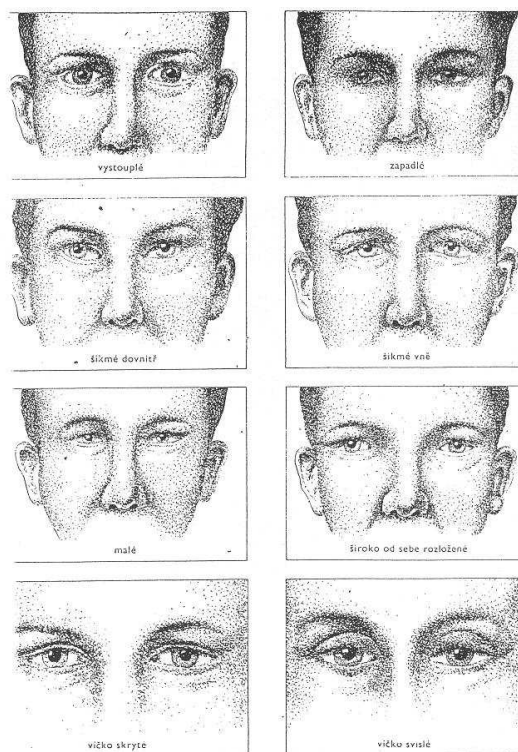
Určuje se za denního rozptýleného světla, kdy popisující se postaví asi 30 cm od popisované osoby.

Tvar oční štěrbiny: Vřetenovitý, polovřetenovitý, mandlový, polomandlovitý.

Vzdálenost očí: Blízko sebe, středně od sebe, daleko od sebe.

Záhyb horního víčka: Horní víčko bez krycího záhybu, naznačený krací záhyb, laterální krycí záhyb, značně vyvinutý laterální krycí záhyb.

Zvláštnosti: Oči nápadně vpadlé nebo vystouplé, oční zákaly, oči slepé, skleněné, šilhavé, zvláštní barva bělma apod.

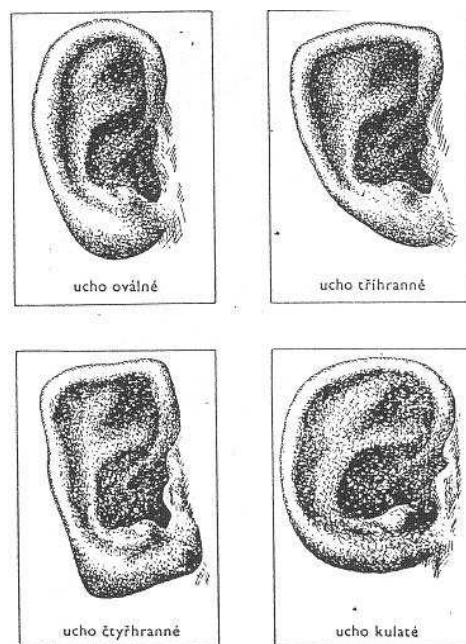
Obrázek 6 Typy očí¹⁵

¹⁵ LÁZAR, Bertalan. Opis osoby. Bratislava : Akadémia PZ SR, 1995. 163 s.

2.1.11 Uši

Ucho má velkou identifikační hodnotu, že se sotva vyskytnou dva lidé, jejichž tvar ucha by byl ve všech detailech stejný. Popisujeme zásadně ucho pravé. Levé ucho je nutno popsat tehdy, když jeví nápadné odchylky od ucha pravého. Ucho člověka se zpravidla rovná velikosti (délce) nosu průměrné hlavy.

Tvar boltce: Tříhranný, čtyřhranný, oválný, kulatý.

Obrázek 7 Tvary boltce¹⁶

Tvar lalůčku: Klínovitý, pravouhlý, okrouhlý. Lalůček může být volný nebo přirostlý.

Sklon: Ucho rovně usazené, šikmo k týlu usazené, šikmo k čelu usazené.

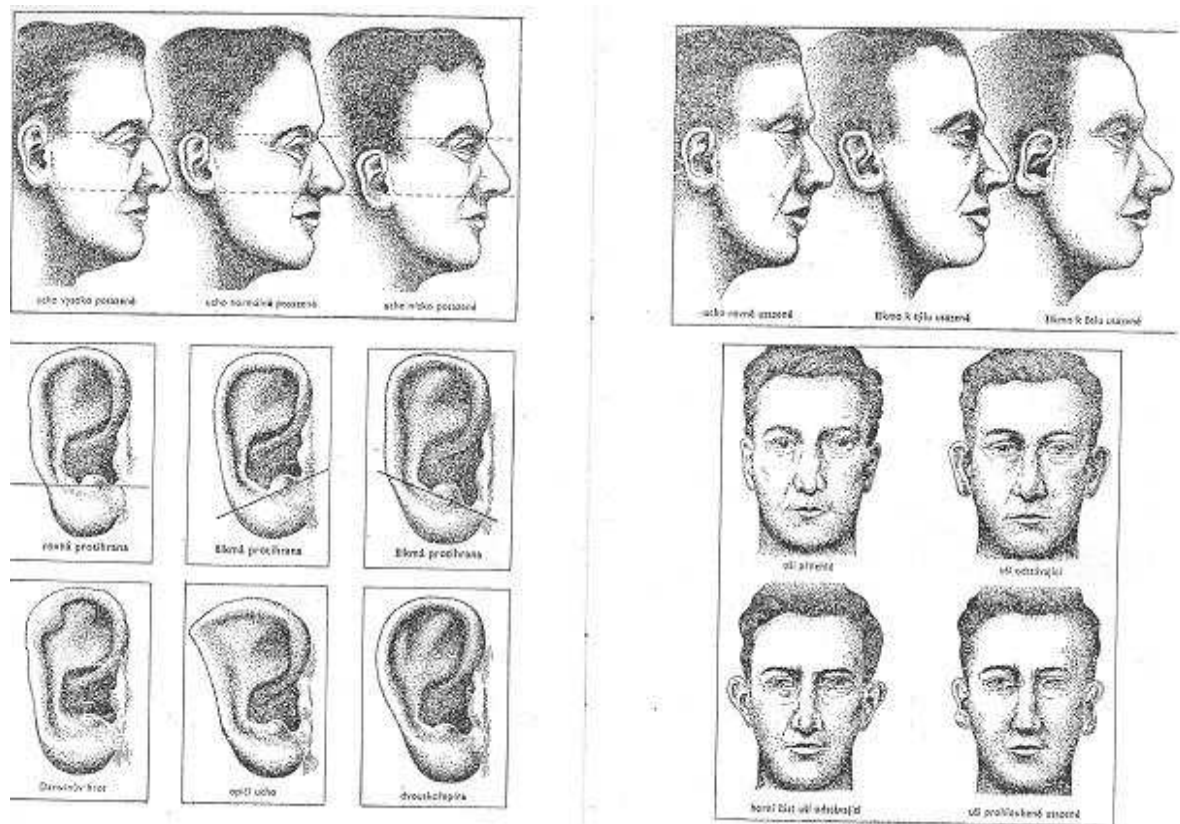
Umístění boltce: Vysoko, středně vysoko, nízko.

Přilehlost boltce: Uši přilehlé, středně odstávající, odstávající.

---

¹⁶ Kolektiv VB odborné školy MV FED Praha. Portrétní identifikace. Praha : Ministerstvo vnitra, 1993. 83 s.

Zvláštnosti: Různé výrůstky, zoubkovaná lišta, plochá lišta, propíchnutý lalůček, uši nepravidelně posazené.¹⁷

Obrázek 8 Umístění boltce, přilehlost boltce¹⁸

2.1.12 Nos

Nos se svými charakteristickými znaky je markantním rysem obličeje, který nejnáze utkví v paměti. Popisujeme výšku, šířku, hřbet, základnu a špičku nosu.

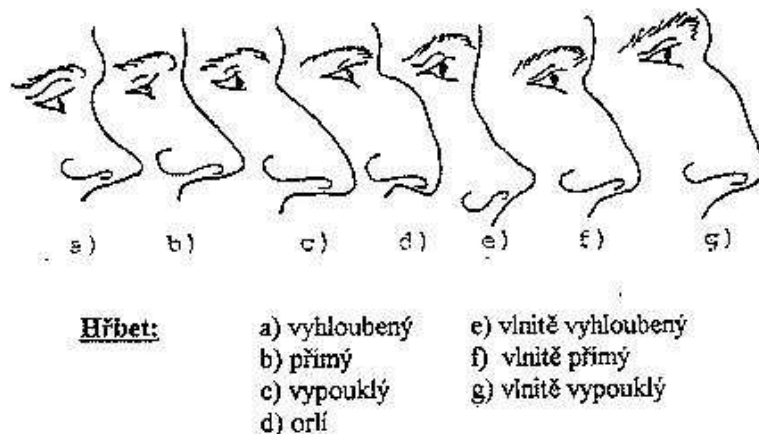
¹⁷ Kolektiv VB odborné školy MV FED Praha. Portrétní identifikace. Praha : Ministerstvo vnitra, 1993. 83 s. s. 57.

¹⁸ Kolektiv VB odborné školy MV FED Praha. Portrétní identifikace. Praha : Ministerstvo vnitra, 1993. 83 s.

Výška nosu: Zabírá-li výška nosu více než třetinu výšky obličeje, jedná se o nos dlouhý, jestliže zabírá jednu třetinu výšky obličeje, jde o nos střední a je-li kratší než třetina výšky obličeje, popisujeme nos jako krátký.

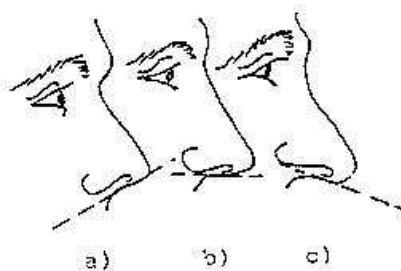
Šířka nosu: Jestliže šířka nosu chřípí značně převyšuje šířku nosu, mluvíme o nosu širokém, opačně je nos úzký. Nos střední má chřípí méně široké.

Hřbet: Vyhlobený, přímý, vypouklý, orlí, vlnitě vyhloubený, vlnitě přímý, vlnitě vypouklý.

Obrázek 9 Hřbety nosu¹⁹

Základna nosu: Je buď zdvižená, rovná nebo skloněná.

Obrázek 10 Základna nosu²⁰

¹⁹ LÁZAR, Bertalan. Opis osoby. Bratislava : Akadémia PZ SR, 1995. 163 s.

Špička nosu: Při pohledu ze strany je buď oválná, špičatá nebo tupá. Při pohledu zepředu úzká, široká, střední, někdy je rozpůlená.

Zvláštnosti: Nos může být zmáčknutý, doprava nebo doleva zahnutý, zjizvený, zduřelý (tzv. pijácký), zvlášť zabarvený apod.

2.1.13 Vousy

Jsou dalším údajem, který může nositel lehce a jednoduše změnit. Může vousy oholit nebo upravit. Popisujeme stříh, barvu, tvar a hustotu jako u vlasů.

Stříh a tvar: Podle tvaru rozeznáváme vousy upravené do kníru a do bradky. Knír je vždy na horním rtu, bradka na spodním rtu a na bradě. Bradka může být upravena jako tzv. ruská brada (plnovous), může mít tvar lopatkovitý, klínovitý (špičatý), myslivecký (dva velké chomáče) apod. Knír může být anglický (z koutku do koutku), mexický (úzký souvislý proužek), může mít tvar mušky (krátký knír jen pod nosem) apod.

Barva vousů: bývá zpravidla odlišná od barvy vlasů. Při určování barvy se používá vzorkovnice stejně jako u vlasů.

Hustota: Vousy mohou být husté, řídké, jemné, tvrdé, vlnité, hladké.

Zvláštnosti: Barvený, odbarvený vous, barevné skvrny, nepravidelný růst nebo zvláštním způsobem upravený vous.²¹

2.1.14 Ústa a rty

U úst a rtů se popisuje jejich celkový tvar a vzhled. Pokud jde o tvar, popisujeme ústa s koutky směřujícími dolů nebo nahoru.

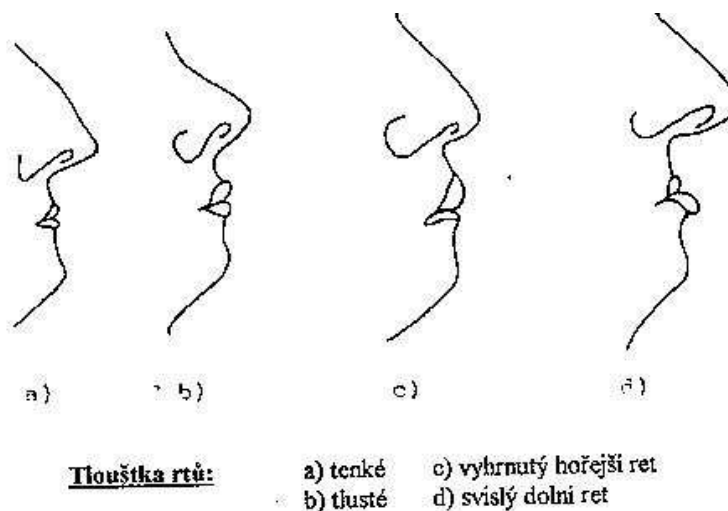
²⁰ LÁZAR, Bertalan. Opis osoby. Bratislava : Akadémia PZ SR, 1995. 163 s.

²¹ Kolektiv VB odborné školy MV FED Praha. Portrétní identifikace. Praha : Ministerstvo vnitra, 1993. 83 s. s. 65.

Velikost úst: Posuzuje se podle šířky nosu. V poměru k němu jsou ústa buď malá, střední nebo velká.

Tloušťka rtů: Mohou být tenké, střední, silné, masité.

Zvláštnosti: Je to rozštěp rtů, ústa křivá, ústa stisknutá, ústa stále otevřená, až jsou vidět zuby, rozpuklý nebo dvojitý horní ret, vyhrnutý nebo převislý ret, rty rozpraskané, chronický opar apod. Barvu rtů popisujeme jen v případě, je-li zvláštní a charakteristická po určitou osobu.

Obrázek 11 Tloušťka rtů²²

2.1.15 Zuby

Zuby jsou velmi dobrým identifikačním znakem. Stálý dospělý chrup má 32 zubů. U nich si všímáme barvy, zvláštností a umělých zásahů.

Barvy: Zuby bílé, zažloutlé, žluté, hnědavé, při kořenech začernalé apod.

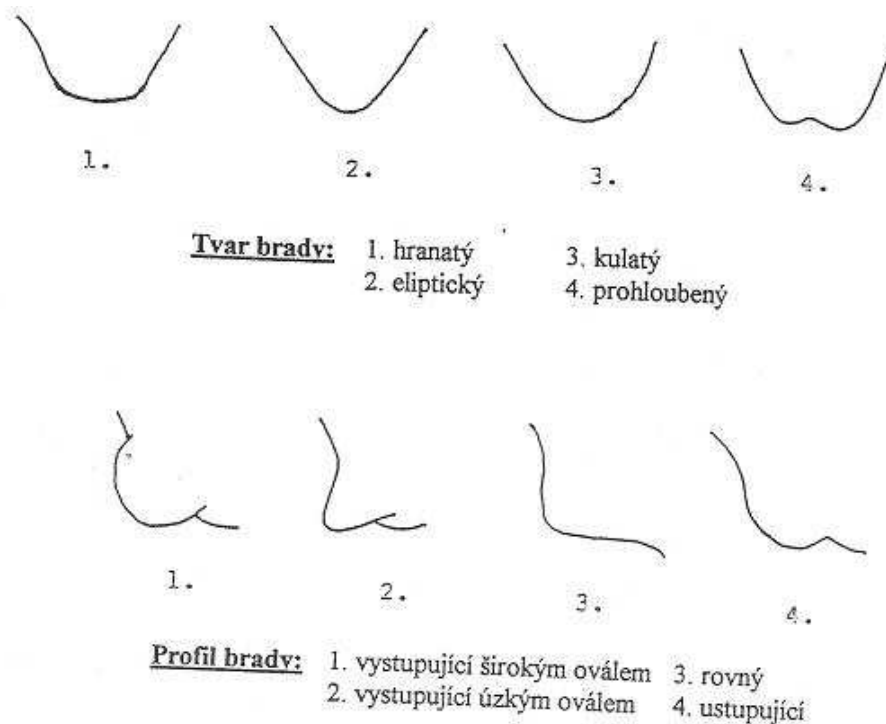
Zvláštnosti: Kazy zubů, mezery mezi zuby, horní předkus, dolní předkus, zvláštně předsunutá čelist, zuby nerovné, příliš velké apod.

²² LÁZAR, Bertalan. Opis osoby. Bratislava : Akadémia PZ SR, 1995. 163 s.

2.1.16 Brada

Bradu popisujeme podle šířky, délky a tvaru. U brady si všímáme a popisujeme jen zvláště nápadné znaky, jakými jsou: brada značně vysedlá nebo naopak šikmá (dozadu ubíhající), rovná.

Zvláštnosti: Dolíček, rýha v bradě, dvojitá brada, brada kulatá, špičatá, hranatá, nepravidelná, jizvy po zraněních apod.

Obrázek 12 Brada²³

2.1.17 Ruce

U rukou si všímáme pouze znaků nápadných.

²³ LÁZAR, Bertalan. Opis osoby. Bratislava : Akadémia PZ SR, 1995. 163 s.

Popis paží: Uvádí se jen paže nápadně dlouhé nebo krátké, svalnaté nebo slabé. Dále rozlišujeme ruce plné, hubené, kostnaté, jemné, mozolnaté.

Zvláštnosti: Chybějí prsty nebo články, prsty zchromlé, zjizvené, deformované nehty apod.

2.1.18 Nohy

U nohou uvádíme vždy číslo bot, jinak popisujeme jen znaky nápadné a to i na oblečené osobě, tedy opět nohy v poměru k ostatním částem těla abnormálně dlouhé nebo krátké, pokroucené do „O“ nebo do „X“, chodidla krátká nebo abnormálně dlouhá (velká), ebeny. Deformování, amputace apod.

2.1.19 Chůze a držení těla

Chůze: Popisujeme její kolísavost, vratkost, skákavost, plíživost a kulhání, kolébavost. Uvádíme, zda se popisovaná osoba při chůzi opírá o hůl, berli apod. Ze způsobu chůze si všímáme hlavně přímé a překládané chůze.

Držení těla: Bývá obvykle při chůzi i v klidu stejné. Rozeznáváme držení těla ztrnulé, napjaté, vzpřímené, nedbalé, shrbené, nachýlené dopředu, dozadu nebo ke straně.

2.1.20 Způsob mluvy a znalost řeči

Zvláštnosti v mluvě vyznačujeme především tehdy, když jsou dobře odlišitelné od mluvy jiných osob. Rozeznáváme mluvu abnormálně rozvláchnou, pomalou nebo rychlou, nesrozumitelnou (drmolivou, koktavou, zajímavou, šišlavou, huhňavou), hluboký nebo vysoký hlas, vadnou výslovnost. Konečně může jít i o jiný cizí přízvuk a modulování hlasu podle nářečí určitého kraje. Při popisování znalosti řeči uvádíme vedle označení řeči, zda jde o znalost pasivní (schopnost rozumět), či o znalost aktivní (schopnost vyjadřovat se). Znalost řeči se někdy u osoby, která ji udává, musí přezkoumat prostřednictvím vhodného tlumočnicka.

2.1.21 Zvláštní znamení a tetování

Patří sem jizvy všeho druhu, způsobené popálením, opařením i zhmožděním, které zanechávají na kůži trvalé změny a deformace. Dále sem řadíme bradavice, a to jen na obličeji a jiných viditelných nekrytých místech těla, mateřská znamení, dolíčky po neštovicích, žilnatý krk, struma (vole), vyčnívající nebo zapadlý ohryzek atd., dále ochromené nebo nehybné části těla, odňaté části těla, silné ochlupení.

Tetování je důležitou identifikační pomůckou. Protože lze tetování částečně odstranit, není absolutně trvalým znakem. Je přechodné povahy, ale má pro praktickou identifikaci osoby velký význam, protože je jedním z prostředků ke zjištění totožnosti. Při popisu tetování přihlížíme především těm obrazcům, které jsou viditelné (prsty, zápěstí, hřbet ruky, krk, obličej), takže při pozorování svědkem mohou být snadno poznány.

Obrázek 13 Ukázka tetování

2.2 Laický popis

Laickým popisem rozumíme takový popis, který byl získán výsledkem svědků nebo poškozeného, tedy od osob, které zpravidla nemají žádné znalosti o popisu a popisování osob, s pachatelem však přišly do styku.

Laický popis získává odborně vyškolený pracovník policie výslechem osoby - laika k popisu jiné osoby. Vyslýchající se musí snažit o získání co nejpřesnějšího popisu všech vnějších znaků, zvláštních znamení a údaje svědka pak převést do terminologie úředního popisu.

K získání laického popisu přistupuje orgán tehdy, když došlo k spáchání trestného činu neznámým pachatelem. Pachatel mohl být při činu pozorován, případně na místě činu nebo v jeho blízkosti mohla být viděna podezřelá osoba, která může přicházet v úvahu jako pachatel trestného činu. Laický popis osoby musíme získat i v těch případech, kdy je oznámeno pohřešování osoby.

I když může být pachatel pozorován prakticky u každého trestného činu, téměř vždy dochází ke styku pachatele s poškozeným u některých násilných činů (přepadení), mravnostních deliktů (znásilnění, pohlavní zneužití) a u podvodů.

Při laickém popisu nezískáme všechny údaje o popisované osobě. Můžeme však zjistit (podle okolností, za kterých se pozorování uskutečnilo), např. výšku, postavu, věk osoby, zvláštnosti a vady v obličeji, způsob hovoru a činnosti při hovoru, způsob chůze, vady rukou a nohou, oděv apod. Zpravidla vždy nám svědek dobře popíše nápadné charakteristické znaky, které se nacházejí na viditelných částech těla (bradavice, mateřská znamení, stopy po zranění, zmrzačení, tetování apod.). Obdobně dobře popíše nápadné zvyky (držení těla, vady v řeči a jiné nápadnosti).

Uvedené vlastnosti mají velký význam, protože právě svou nápadností vzbudí u svědka zvýšený zájem, celkem dobře si je pamatuje a v případě potřeby dokáže i popsat. Jejich význam dále tkví v tom, že jsou zpravidla charakteristické pro jednu osobu a tato může být podle těchto znaků poznána.²⁴

To, že svědek viděl pachatele, ještě neznamena, že si zapamatoval jeho podobu nebo že by mohl správně popsat pachatele. Nejdříve svědek obecně popíše pachatele, jak si ho zapamatoval a pracovník sestavující portrét si tyto údaje poznamená. Potom začne sestavovat vlastní portrét. Může volit dvojí způsob. Buď na základě informací, které získal

---

²⁴ Kolektiv VB odborné školy MV FED Praha. Portrétní identifikace. Praha : Ministerstvo vnitra, 1993. 83 s. s. 75.

od svědka k popisu, sám sestaví předběžný portrét, který potom svědkovi předloží, nebo jej sestavuje za spolupráce svědka (tento způsob je v praxi běžnější), jenž vybírá ze souborů jednotlivých partií hlavy takové, které se mu zdají nejvíce podobné partiím hlavy popisované osoby tak, jak si je zapamatoval.

Po prvním sestavení nebo předložení sestaveného portréту se pracovník svědka otáže, jak dalece se portrét přibližuje podobě pachatele, v čem se odlišuje. Ve spolupráci se svědkem vyměňuje nebo doplňuje ty části, které neodpovídají představám svědka. Pozměňování jednotlivých částí na základě údajů svědka je nutno provádět do té doby, kdy je svědek buď se sestaveným portrétem spokojen nebo až do doby, kdy pracovník, který portrét sestavuje, dojde k závěru, že vyčerpal všechny možnosti, které mu v daném případě užitý systém umožňuje. Podle možností, jaké skýtají použité metody, lze provádět ještě další grafické úpravy sestaveného portréту podle představ a údajů svědka, např. dokreslování, retuš vrásek, jizev, stínů obličeje apod. Práce se svědkem během sestavování portréту je velmi náročná a nelze ji časově omezit. Zdá-li se pracovníkovi, že je svědek sestavující portrét unaven, je nutno udělat přestávku nebo práci odložit na jinou dobu.

2.2.1 Taktický postup získávání údajů laického popisu osoby

Dříve než orgán přikročí k získávání konkrétních údajů k laickému popisu osoby, musí si uvědomit, že svědek, i když je podle zákona povinen vypovídat, je v těchto případech naším pomocníkem. V důsledku toho je nutno správně a taktně vůči němu vystupovat (např. v žádném případě nevynucovat podobné údaje, které byly získány výslechem jiného svědka).

Vyslýchající by měl dodržet tyto zásady taktického postupu:

- výslech provést co nejdříve, zjistit totožnost svědka a poučit jej o právech a povinnostech,
- zachovat vždy klid a rozvahu a neunáhlovat se. To prakticky znamená nechat svědka uvažovat o odpovědi a přímo ho vést k přemýšlení,
- neklást tzv. sugestivní otázky, které mohou u popisující osoby vyvolat určité představy, které se neshodují se skutečností. Neklást všeobecné otázky, např. „Jaký byl pachatel?“. Taková otázka dává svědkovi možnost nekonkrétní a neuvážené odpovědi,

- může klást jen takové otázky, které neovlivňují výpověď vyslychaného. Je proto např. nepřijatelná otázka: „Byl pachatel vysoký?“, nebo „Měl černé vlasy?“ apod. Používá se tzv. srovnávací metoda. Např. při zjišťování výšky pachatele se nejdříve ptáme na výšku svědka a potom položíme otázku, zda pachatel byl vyšší nebo nižší než svědek. Jestliže svědek viděl pachatele při nějakém předmětu (dveře, skříň), necháme svědka přímo na předmětu ukázat výšku pachatele a tu pak změříme. Obdobně můžeme postupovat při zjišťování jiných vnějších znacích pachatele,
- musí se pokusit odstranit všechny rušivé momenty, jenž by mohly popisující osobu ovlivňovat. Popisující osoba by se měla cítit příjemně, uvolněně a pohodlně, nesmí být rušena častými otázkami nebo osobami přicházejícími do místnosti. Vypovídá lépe, když v místnosti, kde se sestavuje portrét, nejsou jiné osoby.
- je nutné aby si získal důvěru popisující osoby a dále je třeba při práci se vyhnout tzv. úřednímu tónu,
- nebýt nervózní, nepospíchat na svědka, být trpělivý, neironizovat svědkovy výroky pramenící např. z jeho neznalosti odborné terminologie. Je třeba si uvědomit, že v některých případech zvláště, když došlo k újmě na zdraví následkem jednání pachatele, může být celá záležitost pro svědka nepříjemná,
- je-li více svědků, izolovat je (možnost vzájemného ovlivnění) a vyslychat nebo sestavovat portrét jednotlivě s každým zvlášť. Je výhodnější volit takový přístup, kdy nejprve skládá portrét se svědkem, který je pravděpodobně schopen podat věrohodnější a objektivnější popis popisované osoby,
- celý postup sestavování portréту a veškeré údaje, jak k osobě svědka, tak k osobě, jejíž portrét se sestavuje a k jejímu popisu, je nutno zaprotokolovat.

3 SUBJEKTIVNÍ A OBJEKTIVNÍ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ POPIS VNĚJŠÍCH ZNAKŮ

Na kvalitu popisování a jeho výsledku – popisu vnějších znaků člověka, působí rušivě různé objektivní a subjektivní okolnosti.

Subjektivní faktory jsou takové vlivy, které jsou dané vlastnostmi a schopnostmi zúčastněných subjektů. Jsou jimi osoba vyslychaná a to svědek nebo poškozený a osoba vyslychající, což je pracovník sestavující portrét. Objektivní faktory jsou takové faktory, které existují nezávisle na vůli a vnímání lidí.

3.1 Subjektivní faktory svědka (poškozeného)

- celkový psychický stav v době, kdy se daná událost přihodila. Zde je nutno přihlídnout k chování svědka např. je-li bázlivý, sebevědomý apod. Zda v době, kdy došlo ke kontaktu s osobou, kterou má svědek popsat, svědek utrpěl šok, měl-li strach apod.,
- stav jeho smyslů – zrak, sluch apod.,
- stav psychických funkcí jako je:
  - c) Příjem informací, tj. vnímání, které závisí na motivačních stavech, na jeho zájmech a citech, což je vstřípení určitého obsahu událostí.
  - d) Uchování informací, tj. paměť, což je uchování obsahu této události.
  - e) Zpracování informací, tj. myšlení, což je vybavování dané události v paměti, zapomínání, projevující se nemožností vybavit si osvojené prožitky.
  - f) Reprodukce, kdy svědek popisuje osobu, kterou v dané situaci viděl.²⁵
- věk svědka – dítě, dospělý,

---

²⁵ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. Praha : Support, 1995. 285 s., s. 114

- inteligence, získané vzdělání, povolání, zaměstnání, zájmy,
- zdravotní stav při pozorování a popisování,
- vztah k popisované osobě (příbuzný, známý, neznámý), ke spáchanému činu a místu,
- možnost použití technických prostředků při pozorování.

3.2 Subjektivní faktory pracovníka sestavujícího portrét

- odborné vyškolení, podrobná znalost terminologie k vystižení jednotlivých charakteristických znaků,
- znalost kriminalistické taktiky, psychologie (např. kladení vhodných otázek), znalost antropologie,
- schopnost výtvarného umění,
- délka praxe a zkušenosti,
- rysy pracovníka – povahové a charakterové vlastnosti (např. dobrý vztah k lidem, sebeovládání, trpělivosti, vytrvalost, pracovitost).

3.3 Objektivní okolnosti, které mohou nastat u svědka (poškozeného)

- viditelnost při pozorování (např. denní, noční, umělé, jiné přírodní osvětlení apod.),
- počasí při pozorování (např. sníh, déšť, mlha, zima, teplo apod.),
- poloha svědka a poloha pozorované osoby (např. osoba ležící, pohybující se, stojící, zda svědek pozorovanou osobu viděl zřepedu, z boku, zezadu apod.),
- časový údaj, kdy došlo k setkání s pozorovanou osobou (např. 9:00, 15:00, 21:00 apod.),
- místo setkání – (např. terén, místnost apod.),
- délka setkání (např. sekundy, minuty, hodiny apod.),
- vzdálenost od místa události v metrech (např. 10m, 100m apod.),

- doba, která uplynula od pozorování,
- stav technických prostředků použitých při pozorování a jejich druh.

3.4 Objektivní okolnosti pracovníka sestavujícího portrét

- vhodné technické pomůcky,
- místnost, kde se portrét sestavuje.

4 ZPŮSOBY SESTAVOVÁNÍ POPISU OSOBY

I sebelépe vypracovaný systém slovního popisu nemůže v praxi dosahovat absolutních výsledků. Proto je nezbytné hledat nové formy a prostředky popisu osob, které by odstranili dosud nejednotné hodnocení jednotlivých vnějších znaků a posunuly by tuto metodu dopředu v jejím vývoji. Řešení tohoto problému se ubírá cestou nahrazování verbálního obrazu obrazem materiálním, konstruovaným podle popisu. K tomu účelu existuje dnes několik různých metod a technických prostředků, které jsou současně i obrazem vývoje řešené problematiky. Je pochopitelné, že vývojový trend se ani zde nezastavil a nelze dále uváděné metody a prostředky považovat za konečné. Mezi nejznámější metody a prostředky resp. Přístroje, zařízení a pomůcky na vyhotovení portréty patří:

- a) Grafická metoda
- b) Plastická metoda
- c) Metoda skládaného portréty
  - fotorobot
  - fotomontáž
  - identikit
  - MIMIC
- d) Využití počítačové techniky – PORIDOS

4.1 Grafická metoda

Již v období let 1930-1940 se objevují pokusy o doplnění slovního popisu konkrétním tvarem podoby jednotlivých vnějších znaků. Současně se ve stejné době v USA začaly používat kreslené portréty hledaných osob. Širší uplatnění však tato metoda dosáhla v letech 1949-1959. Dosud se ještě používá v některých zemích. Podstata grafické metody spočívá v tom, že charakteristické znaky popisované osoby jsou ihned kresleny malířem – grafikem, který výpověď svědka ztvárňuje, a to za stálé kontroly a korekce zhotovovaného portréty svědkem. Metoda předpokládá, že je k dispozici svědek, který vnímal popisovanou

osobu a dovede ji výstižně a přesně popsat a dále musí být k dispozici vhodný, zkušený grafik, který nakreslí portrét popisované osoby. Vzniká tak skutečný obraz hledané osoby. . Tato metoda je někdy používána současně s technikou Identikitu.²⁶

Rozšiřování a používání grafického portréту v širším měřítku brzdí to, že vyžaduje zkušeného kriminalistu a dobrého malíře portrétů v jedné osobě. Správné používání kriminalistických požadavků – zvlášť psychologické zásady výslechu svědka nemůžeme očekávat od umělce grafika. Poměrně lehké postavení má kriminalistický grafik tehdy, když má nakreslit portrét takové osoby, která má nějakou zvlášť nápadnou osobitou charakteristiku (např. velké ústa, odstávající uši, velký nos, zvláštní znamení apod.). Naopak těžké postavení má kreslíř tehdy, má-li vyhotovit podle slov svědka portrét všedního člověka nebo tehdy, když je portrét třeba vyhotovit podle údajů několika svědků. V tomto případě, i když kriminalistický grafik vyhotovuje portrét s každým svědkem zvlášť je dobré jednotlivé svědky od sebe izolovat (možnost vzájemného ovlivnění). Je výhodnější volit takový přístup, kdy nejprve skládá portrét se svědkem, který je pravděpodobně schopen podat věrohodnější a objektivnější popis popisované osoby.

4.2 Plastická metoda

Současně s metodou grafickou vzniká i metoda plastická. Je jednou z nejnáročnějších metod pro svou velikou pracnost a dosažené výsledky z hlediska kvality obrazu jsou málo efektivní. Při praktickém využití této metody se musí podobně jako u grafické metody vyhotovit kreslený portrét, který je vypracován podle výpovědi svědka. Pak se z vhodného materiálu vymodeluje tvar hlavy a obličeje popisované osoby. Model se pak opatří umělými očima a parukou a nakonec se ještě dotváří podle korekcí svědka. Metoda je velmi obtížná a náročná, neboť zde každá nepřesnost, které se svědek při popisování osoby téměř vždy dopustí, může změnit podstatně celkový výraz. Dále musí vzít v úvahu rovněž nepřesnosti, kterých se může dopustit pracovník- výtvarník (sochař), který rekonstrukci (modelování) provádí. Hlavní využití plastické metody je při ověřování

---

²⁶ PORADA, Viktor. Kriminalistika. Brno : Cerm, 2001. 746 s. ISBN 80-7204-194-0. s. 189.

podob historických osobností. V kriminalistické praxi nemá, až na vzácné výjimky, uplatnění. Protože obě uvedené metody, metoda grafická i plastická jsou značně náročné a pracné, vedl další trend k jejich zjednodušení v podstatě dvěma směry: jako typy fotorobotů nebo jako typy identikitů.²⁷

4.3 Metoda skládaného portréту

Metoda skládaného portréту je založena na skládání obrazu obličejové části z jednotlivých dílů. Tato metoda existuje v mnoha provedeních, díly jsou např. vytvořeny jako perokresby nebo se jedná o části fotografií skutečných osob. V mnoha variantách jsou zhotoveny obrazy např. vlasových pokrývek, očí, uší, nosů, úst a brad, případně i různé doplňky, jako jsou brýle, pokrývky hlavy a další. V přístroji se jednotlivé díly současně promítají na plátno na matnici a popisující osoba vybírá díly, které nejvíce odpovídají podobě hledané osoby. Výsledný obraz obličejové části lze zpravidla ještě různými způsoby korigovat, různě dokreslovat a upřesňovat. Běžná je možnost fotografování výsledného obrazu a jeho využití jako pátrací pomůcky.²⁸ Mezi zařízení, které pracují touto metodou patří fotorobot, fotomontáž, Identikit, MIMIC.

4.3.1 Fotorobot

Modifikace fotorobotu spočívá v tom, že svědkovi, který popsal všechny anatomické a funkční znaky popisované osoby, se za pomoci dvou speciálně k tomu zhotovených alb pomáhá sestavit portrét této osoby. Nejdříve se svědkovi předloží „*album typů*“, tj. soubor fotografií různých typů obličejů. V tomto albu svědek vyhledá a vybere nejpodobnější fotografii a určuje, které znaky na fotografii neodpovídají osobě, kterou viděl a jakými znaky by měly být narazeny. Druhé album je tzv. „*kompoziční (identifikační) album*“, ve

---

²⁷ PORADA, Viktor. Kriminalistika. Brno : Cerm, 2001. 746 s. ISBN 80-7204-194-0. s. 189.

²⁸ MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk, SUCHÁNEK, Jaroslav. Kriminalistika. Praha : C.H. Beck, 2004. 583 s. ISBN 420010103966. s. 154.

kterém jsou fotografie obličeje rozstříhány do šesti pruhů tak, že na každém je jeden z prvků obličeje (vlasy, čelo, oči, nos, ústa, brada). Každý z pruhů s jednotlivým znakem je možno samostatně měnit.

Svědkoví se předloží druhé „*kompoziční album*“, z něhož vybírá jednotlivé vnější znaky a nahrazuje jimi znaky, s nimiž nesouhlasil na fotografii z alba typů. Tento postup je třeba i několikrát opakovat, než svědek s vyhotoveným portrétem souhlasí. Jde tedy rovněž o značně náročnou a pracnou metodu, která má i řadu nevýhod. Z nevýhod této metody je třeba poukázat zejména na velkou sugestivnost, neboť svědek je předloženými fotografiemi ovlivňován a domnívá se, že mezi nimi musí najít fotografii hledané osoby. Další nevýhodou je zkreslenost vyhotoveného portrétu, která je způsobena různou velikostí prvků a různou světelností jednotlivých pruhů.²⁹

4.3.2 Fotomontáž

Přehodnocením kladů a nevýhod fotorobotu vznikla verze fotomontáže nazývaná také jako „*mozaikový portrét*“. Jednotlivé prvky kompozičního alba jsou nafotografovány na šest diapásů, každý z nich s různými variantami jednoho znaku, které se promítají šesti projektory na plátno. Novější typy diaprojektorů mají zabudovanou matnici, na kterou se obraz promítá. U všech typů fotomontáží lze korigovat rozdílnou velikost jednotlivých prvků posouváním diaprojektorů.

Znaky z diapásů jsou vybírány podle popisu svědka a jím také korigovány. Výsledný portrét je nutno vyretušovat a pak jej lze vyfotografovat. Různé varianty fotomontáže se od sebe liší jak počtem pasů, tak i provedením a úpravou. Rušivým momentem této metody je nestejná světelnost diapásů.³⁰

---

²⁹ PORADA, Viktor. Kriminalistika. Brno : Cerm, 2001. 746 s. ISBN 80-7204-194-0. s. 190.

³⁰ PORADA, Viktor. Kriminalistika. Brno : Cerm, 2001. 746 s. ISBN 80-7204-194-0. s. 190.

4.3.3 Identikit

Tento systém byl vytvořen v USA a vznikl na základě 40000 fotografií, které zachycují mnoho lidských typů, vybraných po celé planetě. Identikit obsahuje více než 5000 snímků zhotovených na inverzních filmech, které jsou rozčleněny do 12 kategorií, dokumentují jednotlivé obličejové části: vlasy (včetně pleší), brada, uši, oči, obočí, nos, ústa, vousy (kníry), pleť, brýle, klobouk, vrásky, jizvy.

Jde o další vývojovou fázi grafického zobrazení vnějších znaků. Pro typy Identikitu je charakteristická výroba prvků, jednotlivé prvky obličeje jsou kresleny na průhledných fóliích, jejich skládáním na sebe se komponuje portrét osoby. Identikit se skládá z alba, ve kterém jsou seřazeny jednotlivé prvky obličeje pro jejich orientační vyhledávání na fóliích, dále ze souboru fólií s různými znaky obličeje, z nichž každý je označen symbolem a pořadovým číslem příslušné krabice, ze které se jednotlivé prvky vybírali. U nás je známá a používána polská verze Identikitu vytvořená na základě antropologického výzkumu polské populace nazývaná také „*kompoziční obrázkový identifikátor*“. Jednotlivé elementy jsou svědkem vybírány z alba, v němž jsou označeny číslem shodným s číslem fólie. Zkomponovaný portrét se fotografuje (typy IRKI, IRKII).³¹

V kriminalisticko-policejní praxi se u nás úspěšně používala polská verze Identikitu (IRK I., IRK II.)

---

³¹ PORADA, Viktor. Kriminalistika. Brno : Cerm, 2001. 746 s. ISBN 80-7204-194-0. s. 190.

Obrázek 14 Sestavený identikit hledaného pachatele³²

Obrázek 15 Ukázka podobnosti identikitů a fotografií identifikovaných osob³³

---

³² *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2005 [cit. 2008-05-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/>>.

³³ *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2005 [cit. 2008-05-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/>>.

4.3.3.1 IRK I.

Polská verze Identikitu nazvaná Identifikátor rysunkowo-kompozycnyj IPK (obrázkový kompoziční identifikátor) vznikl ve Varšavě. Jednotlivé typy částí hlavy jsou nakresleny a průsvitné fólie. Svědek nejdříve pachatele popíše a poté za pomoci pracovníka, který se svědkem pokus sestavování provádí, vybere příslušné partie hlavy (pracovník se snaží svědkovi zúžit celkovou variační šíří vybraných typů partií hlavy, protože z menšího množství typů, které se blíží typu popsanému, svědek snáze a objektivněji vybere ten, který bude nejvíce podobný zapamatovanému). Po prvním sestavení portrétu se provádí grafická úprava dokreslováním. Tím se opraví nebo doplní ty svědkem vybrané typy partií hlavy, které v celkovém obraze neodpovídají.

4.3.3.2 IRK II.

Druhá verze identifikátoru IRK II. umožňuje sestavení jak v poloze in face, tak v poloze profil a kromě toho umožňuje pracovat s menším množstvím jednotlivých typů částí hlavy. Kromě částečně odlišných souborů vybraných typů partií hlavy od původní IRK I. je zde řešena odlišně technická stránka a to tak, že je možné jak u celého portrétu, tak u některých jednotlivých partií hlavy (oči, obočí, čelo, vlasy) měnit libovolně proporce a tím samozřejmě dosáhnout možnosti vytvoření většího množství různých typů oproti původní verzi. Komplet IRK II. se skládá z kartotéky typů souborů jednotlivých partií hlavy zobrazených na průsvitných fóliích (tzv. sestavujícího pultu), z alba a kufříku.

Kartotéka je rozdělena na dvě části – in face a profil. Proporce je možno měnit nejen vertikálně, ale i horizontálně. Oproti původnímu modelu je zdokonaleno osvětlení. Album se skládá ze dvou částí. První část je pomocná a obsahuje různé typy postav, různé antropologické typy hlavy, různé vzory pigmentace kůže a vlasů, fotografie s různou mimikou obličeje. Druhá část obsahuje jednotlivé typy části hlavy odpovídající příslušným typům v kartotéce.

4.3.3.3 PIK

Jednou z dalších obměn původního Identikitu je tzv. PIK (Person – Identifizierungs - Kartel), který je používán v Německu. Základní princip je stejný jako u Identikitu, pouze je zde více využíváno možnosti dokreslování sestaveného portréту, čímž se stává sestavený portrét plastičtější a více se přibližuje skutečnému obrazu popisované osoby.

4.3.4 MIMIC

Dalším přehodnocením jak funkčních, tak i technických parametrů Identikitu vznikl v USA nový přístroj MIMIC – Multiple Image Maker and Identification Compositor, zatím podle svých parametrů na nejvyšší vývojové úrovni, který v sobě slučuje přednosti metod fotomontáže a Identikitu.

Jeho podstata spočívá v tom, že na šesti diapásech s šesti projektory je nakreslené velké množství druhů – variant jednotlivých částí nebo prvků tváře i s různými doplňky, jako jsou brýle, vousy apod. Jednotlivé znaky se promítají na matnici přístroje ve skutečné velikosti. Zařízení umožňuje posuv pásů horizontálně oběma směry, u některých pásů (oči, nos, ústa) je umožněn i vertikální pohyb těchto prvků nahoru a dolů. V zařízení je zabudována kamera se systémem Polaroid, kterou je možné ihned vyhotovit snímek. Každý jednotlivý znak má své kódové číslo, které kromě pořadí určuje jeho druh, velikost a rasovou příslušnost. Souhrn kódových čísel všech prvků obličeje ze všech diapásů udává kód daného portréту. Kód je možno předat telefonicky nebo dálnopisně a na kterémkoli místě lze podle něj portrét zkomponovat.³⁴

Obrázek 16 Přístroj MIMIC³⁵

---

³⁴ PORADA, Viktor. Kriminalistika. Brno : Cerm, 2001. 746 s. ISBN 80-7204-194-0. s. 190.

³⁵ PORADA, Viktor. Kriminalistika. Brno : Cerm, 2001. 746 s. ISBN 80-7204-194-0. s. 190.

4.4 Využití počítačové techniky – PORIDOS

S rozvojem výpočetní techniky a jejím uplatněním v kriminalistické praktické činnosti se nabízí možnost využití i při vyhotovování portrétu osob podle výpovědi svědků. V zahraničí existuje v současné době několik výpočetních systémů, které umožňují zpracovat obrazové informace a jsou tedy využitelné i v portrétní identifikaci (např. FACETTE).

Podobné systémy, které se ve světě používaly byly pro naše poměry finančně nedostupné. Proto vyvinul Kriminalistický ústav Praha počítačový systém PORIDOS (PORtrétní IDentifikace OSob).

Bylo nutné zařadit první snímky do databáze, udat první programátorské povely a řešit první problémy. Bylo nezbytné vymyslet jak jednotlivé části portrétu zužovat či rozšiřovat, jak zařídit zrcadlový obraz, jak dokreslit vrásky, jizvy, pihy, jak měnit odstín retuše. Výsledkem je právě systém PORIDOS, jenž pracuje na běžném počítači od třídy PC AT.

Programový systém PORIDOS je určen pro potřeby kriminalistické identifikace k sestavení portrétů hledaných osob s pomocí svědků. K sestavování portrétů se využívají obrazy dílčích obličejových částí (oči, nos, ústa atd.) a doplňků (brýle, vousy atd.), které jsou uloženy v obrazovém katalogu v paměti počítače. Jednotlivé části obličeje lze libovolně měnit a kombinovat. Systém zahrnuje obrazový editor, který lze použít k provádění různých úprav, dokreslování nebo retušování nejen sestavených portrétů, ale i libovolných jiných obrazů. Sestavené portréty lze libovolně tisknout na různých typech tiskáren.³⁶

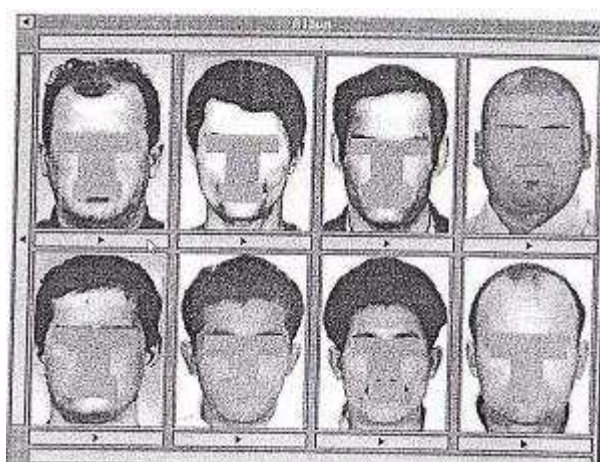
Výhodou programu je možnost instalace na běžné počítače typu IBM PC od 286 výše. Nevýhodou je menší uživatelský komfort a chybějící soubory pro sestavení ženského a dětského portrétu. Sestavení portrétu je oproti jiným technikám rychlejší a proto méně

---

³⁶ PORADA, Viktor. Kriminalistika. Brno : Cerm, 2001. 746 s. ISBN 80-7204-194-0. s. 190.

zatěžuje svědka. Podle jeho schopností trvá sestavení portréту asi 20 až 60 minut, výjimečně déle. Výsledkem je vytištěná kresba, což je na základě praktických poznatků výhodnější než fiktivní portrét připomínající fotografii. Přednost programu PORIDOS spočívá zejména v tom, že nemá velké nároky na hardwarové vybavení počítače, přičemž výkon je naprosto dostačující a v některých parametrech i převyšuje jiné zahraniční systémy. Především výsledný obraz je naturalistický, neboť obrazovou banku tvoří skutečné (počítačem však upravené) předlohy lidských částí obličejů středoevropské populace.

Počítačový systém PORIDOS je provozován v různých verzích, které však nejsou mezi sebou kompatibilní. Verze 2.0x vyžaduje pouze počítač IBM AT nebo kompatibilní počítač s procesorem alespoň 80 286. Úsporná varianta zabírá na pevném disku jen 25 MB, plná varianta 50 MB. Kvalita obrazů a rychlost je u úsporné varianty menší než u plné varianty. Vzhledem k funkčním vymoženostem a obsahu alb jsou však obě varianty rovnocenné. Nutná je grafická karta VGA, myš nebo grafický tablet, jednotka pružného disku 1,44 MB nebo 1,2 MB a operační MS-DOS verze 3.1 nebo vyšší. Verze systému PORIDOS 2.0x obsahuje rozšířená a lépe uspořádaná alba. Vzory obličejových partií byly vyrovnány podle velikosti, jasu a kontrastu. Rovněž alba doplňků (kníry, vousy, vrásky, brýle, čepice) byla podstatně rozšířena.

Obrázek 17 Výběr různých tvarů obličejů³⁷

---

³⁷ PORADA, Viktor. Kriminalistika. Brno : Cerm, 2001. 746 s. ISBN 80-7204-194-0. s. 191.

4.4.1 Hlavní přednosti systému PORIDOS

Hlavní přednosti systému PORIDOS jsou:

- vysoká kvalita sestavovaných portrétů srovnatelná s fotografií,
- hierarchicky uspořádané obrazové menu umožňující rychlý výběr obličejových částí v obrazovém katalogu,
- obrazový katalog obličejů je možné dále upravovat a rozšiřovat pomocí samostatného programu,
- obrazový editor obsažený v systému umožňuje provádět řadu úprav vytvořených obrazů podle volby uživatele,
- velice jednoduchá a snadná obsluha celého systému založená pouze na základních znalostech ovládání počítače,³⁸
- systém lze používat na osobním počítači typu AT s grafickou kartou VGA pracujícím v operačním systému MS DOS.

4.4.2 Hlavní zlepšení verze PORIDOS 2.0x proti předchozím verzím

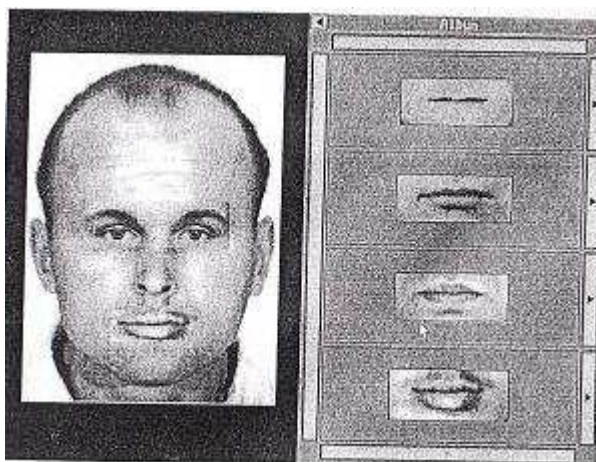
Hlavní zlepšení verze 2.0x jsou:

- lépe zpracované, uspořádané a doplněné album obličejových partií,
- rozličné možnosti prohlížení alba,
- rámeček ohraničující obličejové partie se projevuje automaticky,
- lepší zobrazení obličejů,
- je k dispozici taky úsporná varianta s polovičními nároky na kapacitu disku (za cenu mírného snížení rychlosti a kvality obrazu).³⁹

---

³⁸ PORADA, Viktor. Kriminalistika. Brno : Cerm, 2001. 746 s. ISBN 80-7204-194-0. s. 191.

Sestavování portréru se provádí v režimu „Kompozice obrazu“. Nejdříve je nutné vybrat z katalogu vhodný tvar obličeje pomocí obrazového menu. Databázi katalogu je možné prohlížet pomocí myši. Výběr ostatních částí obličeje se vykonává obdobným způsobem. Pro zajištění spojitosti sestavovaného portréru jsou možné různé zásahy do vytvářeného obrazu. Pomocí myši je možné měnit polohu, velikost, jas, kontrast jednotlivých prvků nebo celého obrazu. Základní korekci je možné vykonávat automaticky. Další úpravy obrazu se provádějí v režimu „Editace obrazu“. Pomocí funkce „Retuš“ je např. možno vyhladit přechody mezi jednotlivými prvky obličeje. Funkce „Posuv a deformace výřezu“ umožňuje např. plynule měnit geometrické proporce libovolných částí obrazu. Kombinací funkcí „Kreslení ploch“ „Kreslení čar“ a „Retuš“ je možné dokreslit vlasy, knír nebo jiné zvláštní znaky. Výsledný sestavený portrét je vytištěn nebo vyfotografován z obrazovky monitoru.⁴⁰

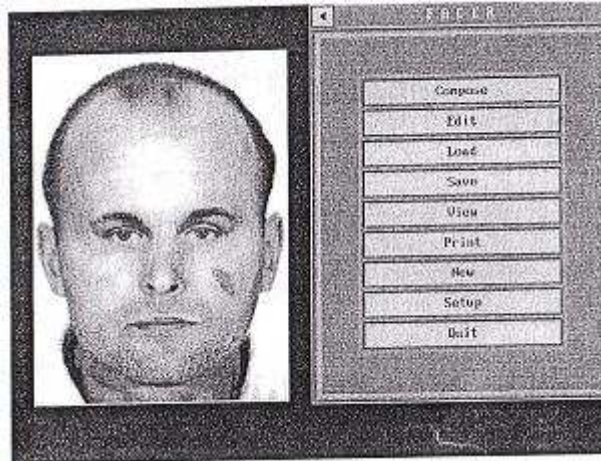
Obrázek 18 Dokreslování různých částí obličeje⁴¹

---

³⁹ Verze 2.01 PORIDOS. *Portrétní identifikace osob*. Uživatelská příručka. s. 2.

⁴⁰ PORADA, Viktor. *Kriminalistická technika*. Bratislava : Akadémia PZ SR, 1993. 2 sv.

⁴¹ PORADA, Viktor. *Kriminalistika*. Brno : Cerm, 2001. 746 s. ISBN 80-7204-194-0. s.191.

Obrázek 19 Konečná úprava portréту⁴²

---

⁴² PORADA, Viktor. Kriminalistika. Brno : Cerm, 2001. 746 s. ISBN 80-7204-194-0. s. 192.

5 IDENTIFIKACE OSOBY PODLE ÚŘEDNÍHO POPISU

Jde především o expertizní metodu identifikace osoby porovnáním dvou úředních popisů osoby, aby bylo prokázáno nebo vyloučeno, že se jedná o popisy téže osoby. Porovnávají se anatomické (statické) znaky celkové stavby těla, hlavy, obličeje a jeho částí. Vzhledem k tomu, že u úředních popisů je vždy známo, kdy byly pořízeny, je nutno brát při zkoumání v úvahu časový odstup pořízených popisů, neboť po více letech mohou být některé znaky přirozeně i uměle změněny a to i znaky specifické, které jsou nejcennější.

Přichází v úvahu i porovnání úředního popisu s laickým popisem osoby, které je však spíše tipováním v úvahu přicházející osoby, než její identifikací. V takových případech bývá vhodnější využít k identifikaci osoby znovu poznání (rekognici) in natura, je-li úředně popsána osoba k dosažení nebo podle fotografie.

Nelze zcela vyloučit ani identifikaci osoby porovnáním úředního popisu s osobou in natura, pokud by např. zadržaná podezřelá osoba neměla občanský průkaz a bylo podezření, že se vydává za jinou osobu a mohla být v minulosti úředně popsána. I v tomto případě by však přicházelo v úvahu spíše prověření totožnosti osoby podle evidenční fotografie, resp. evidenčních otisků prstů, neboť vedle úředního popisu je vždy pořizována i třídílná portrétní fotografie a snímány otisky prstů.

6 IDENTIFIKACE OSOBY PODLE FOTOGRAFIE

Účelem identifikace osob podle fotografie je zjistit, zda dvě nebo více fotografií zobrazují jednu a tutéž osobu. Požadavky na tento druh zkoumání se vyskytuje v kriminalistice často a to především při pátrání po hledaných osobách. Při srovnání fotografií vznikají potíže a to z důvodu, že lidský obličej je nesouměrný a na zkoumání jsou předkládány fotografie s různou polohou hlavy. K tomu přistupuje další nevýhoda, že fotografie jsou zhotovené s časovým odstupem. Za tu dobu se může obličej zvětšit nebo zmenšit, vzniknout vrásky, posunout vlasová hranice, popřípadě vzniknout stopy po úrazu či operaci.

Metodou popisu se vyhledávají charakteristické znaky jednotlivých částí obličeje a vzájemně se porovnávají za současného určování jejich shod nebo rozdílností. Při tomto popisu je třeba věnovat pozornost morfologickým znakům, které se vlivem stárnutí či změnou prostředí nemění.

Obrázek 20 Srovnání dvou fotografií⁴³

---

⁴³ *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2005 [cit. 2008-05-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/>>.

ZÁVĚR

Závěrem můžeme konstatovat, že základem a podstatou identifikace podle vnějších znaků je zhodnocení zjištěných antropometrických znaků. Kromě antropometrických rozměrů hraje velmi významnou úlohu i posouzení věkových změn jednotlivých částí tváře.

Identifikace osob podle portrétního na základě vnějších znaků je tedy jednou z možností kriminalistiky, které se uplatňují na úrovni znalecké i laické. Tato metoda vychází z teoretických východisek platných pro kriminalistickou identifikaci obecně. Portrétní vnější znaky osob vykazují totiž vedle obecných znaků (skupinových, rodových, druhových) také velké množství znaků zvláštních a specifických, které se za určitých okolností mohou odrážet v materiálním prostředí např. na fotografiích a v schopnosti lidí pamatovat si. Vzhledem k tomu, že tyto specifické znaky jsou převážně relativně stálé, lze podle nich osobu identifikovat.

Každopádně můžeme říct, že portrétní identifikace je činností odbornou. Považuji proto za důležité hlubší studium dané problematiky a to zejména v studijních oborech kriminalistiky a dalších, přičemž by takhle práce mohla sloužit jako základní studijní materiál.

SUMMARY

According to our findings we can proclaim, that the basis of identification by features is the evaluation of determined anthropometric signs. A substantial task, except of anthropometric proportions, is also reviewing of influence of the ageing process on human's features and general appearance.

Portrait signalment based on external features is one of criminalistic possibilities used on both professional and amateur level. This method starts from the theoretical resources valid for general criminalistic identification. But external portrait features shows besides general marks (group, generic, specific) also a great number of unique and special marks, which, in certain circumstances, can be reflexed in our material environment, for example on pictures or in human's ability to remember. Concerning to the relative stability of this specific marks an individual can be identified. Anyway we can proclaim that the portrait identification belongs to the work of specialists. Therefore I consider deeper examination of this field, especially for the criminalistic and other fields of study, at which this work can provide basic educational background.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BRABEC, František a kol. Soukromé detektivní služby. Praha : EUROUNION, s.r.o., 1995. 63 s. ISBN 80-85858-16-9.
- [2] ČÍRTKOVÁ, Ludmila. Policejní psychologie. Praha : Support, 1995. 285 s.
- [3] Kolektiv VB odborné školy MV FED Praha. Portrétní identifikace. Praha : Ministerstvo vnitra, 1993. 83 s.
- [4] KRAJNÍK, Václav. Kriminalistická identifikácia. Bratislava : Akadémia PZ SR, 1997. 89 s. ISBN 80-8054-008-X.
- [5] KRAJNÍK, Václav. Kriminalistické skúmanie. Bratislava : Akadémia PZ SR, 2000. 99 s. ISBN 80-8054-138-8.
- [6] LÁZAR, Bertalán. Opis osoby. Bratislava : Akadémia PZ SR, 1995. 163 s.
- [7] *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2005 [cit. 2008-05-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/>>.
- [8] MUSIL, Jan, KONRÁD, Zdeněk, SUCHÁNEK, Jaroslav. Kriminalistika. Praha : C.H. Beck, 2004. 583 s. ISBN 420010103966.
- [9] PORADA, Viktor. Kriminalistická technika. Bratislava : Akadémia PZ SR, 1993. 2 sv.
- [10] PORADA, Viktor. Kriminalistika. Brno : Cerm, 2001. 746 s. ISBN 80-7204-194-0.
- [11] POVONDRA, Josef, PINKAS, Oldřich. Pokyny pro službu pátrací a daktyloskopickou bezpečnostních orgánů. Kroměříž : Gusek, 1922. 120 s.
- [12] STRAUS, Jiří a kol. Kriminalistická technika. Praha : Policejní akademie ČR, 1993. 342 s.
- [13] Verze 2.01 PORIDOS. Portrétní identifikace osob. Uživatelská příručka.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Typy postav	22
Obrázek 2 Různé tvary obličeje	24
Obrázek 3 Vlasová vzorkovnice	25
Obrázek 4 Typy čel	27
Obrázek 5 Různé typy obočí	28
Obrázek 6 Typy očí	29
Obrázek 7 Tvary boltce	30
Obrázek 8 Umístění boltce, přilehlost boltce	31
Obrázek 9 Hřbety nosu	32
Obrázek 10 Základna nosu	32
Obrázek 11 Tloušťka rtů	34
Obrázek 12 Brada	35
Obrázek 13 Ukázka tetování	37
Obrázek 14 Sestavený identikit hledaného pachatele	49
Obrázek 15 Ukázka podobnosti identikitů a fotografií identifikovaných osob	49
Obrázek 16 Příklad MIMIC	51
Obrázek 17 Výběr různých tvarů obličeje	53
Obrázek 18 Dokreslování různých částí obličeje	55
Obrázek 19 Konečná úprava portréту	56
Obrázek 20 Srovnání dvou fotografií	58

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P1: Formulář popisu osoby

PŘÍLOHA P I: FORMULÁŘ POPISU OSOBY

1 / 4

POPIS OSOBY

Příjmení: _____
Jméno: _____

Pohlaví: muž
 žena
 neznámé

Rasa: neurčeno
 černoši
 asiáté
 běloši*

Datum nar.: _____
Rodné č.: _____

Váha: _____
Výška: _____

*Etnikum: arabské
 rómské
 nespécifikované

Další výrazné znaky:

CELÁ

POSTAVA

Postava ▶: hubená, vychrtlá
 štíhlá
 atletická, sportovní
 plnoštíhlá
 obézní, zavalitá
 zvláštní

Držení těla: vzpřímené
 strnulé
 uvolněné
 nachýlené dopředu
 nachýlené dozadu
 nachýlené doprava
 nachýlené doleva
 kulatá záda
 shrbené
 zvláštní

Chůze: pomalá
 běžná
 rychlá
 neobalá, kolébavá
 o holi
 zvláštní
 kulhá na pravou nohu
 kulhá na levou nohu

OBLIČEJ

Tvar ▶: oválný
 kulatý
 eliptický
 hranatý
 nepravidelný

Barva: světlý
 snědý
 tmavý až černý
 brunatý (zčervenalý)
 načlouť
 zvláštní

Plet: normální, čistá
 akné
 trudovitá
 vráscitá
 opuchlá
 zvláštní, jiná

OČI

Barva: modrá
 hnědá
 zelená
 hnědočerná
 šedá
 modrozelená
 hnědozelená
 šedomodrá
 šedozelená
 různé pravé a levé oko*

*Levé oko: modrá
 hnědá
 zelená
 hnědočerná
 šedá
 modrozelená
 hnědozelená
 šedomodrá
 šedozelená

*Pravé oko: modrá
 hnědá
 zelená
 hnědočerná
 šedá
 modrozelená
 hnědozelená
 šedomodrá
 šedozelená

Vzdálenost ▶: blízko sebe
 středně od sebe
 daleko od sebe

Horní víčko ▶: viditelné
 částečně viditelné
 zakryté

Oční pomůcky:
 oční protéza
 brýle dioptrické
 brýle tmavé
 kontaktní čočky
 žádné

UŠI

Relativní velikost ▶:
 malé
 střední
 velké

Levé Umístění boltce ▶:
 vysoko
 středně vysoko
 nízko

Přilehllost boltce ▶:
 přilehlý
 středně odstávající
 odstávající

Velikost latičku ▶:
 malý
 střední
 velký

Obrys boltce ▶:
 oválný
 hranatý
 zakulacený

Dolní okraj latičku ▶:
 přirostlý
 méně než polovina vol
 více než polovina volná

Reliéf ▶:

plochý
 střední
 silně modelovaný

Darwinův hrbolek ▶:

makakové ucho
 cercopitekové ucho
 silně zašpičatělý hrbolek
 zaoblený hrbolek
 slabě naznačený hrbolek
 bez hrbolku

Pravé

Umístění boltce ▶:
 stejné jako levé
 vysoko
 středně vysoko
 nízko

Přilehllost boltce ▶:
 přilehlý
 středně odstávající
 odstávající

Velikost latičku ▶:
 malý
 střední
 velký

Obrys boltce ▶:
 oválný
 hranatý
 zakulacený

Dolní okraj latičku ▶:
 přirostlý
 méně než polovina vol
 více než polovina volná

Reliéf ▶:

plochý
 střední
 silně modelovaný

Darwinův hrbolek ▶:

makakové ucho
 cercopitekové ucho
 silně zašpičatělý hrbolek
 zaoblený hrbolek
 slabě naznačený hrbolek
 bez hrbolku

OBOČÍ

Obočí - tvar ▶:
 přímé
 obloukovité
 točené

Obočí - hustota ▶:

řídké
 středně husté
 husté
 srostlé
 vyholeně

VOUSY

Vousy ▶:

- knír
- bradka
- knír + bradka
- kotlety
- plinovou krátký
- plinovou dlouhý
- oholen
- nemá

**MLUVENÝ
PROJEV**

Řeč:

- pomalá
- normální
- rychlá
- koktavá
- šišlavá
- kuřkavá
- zachráněná
- žádná

Výslovnost:

- cizí přízvuk
- špatné vyslovování hlásek
- opakování slov
- normální

Jazyk:

- český
- slovenský
- ruský
- polský
- anglický
- německý
- italský
- španělský
- francouzský
- jiný jazyk
- cizí přízvuk

Hlas:

- normální
- hluboký
- vysoký
- sípavý
- chraplavý
- šepotavý